ശ്രേയസ്

ഭാരതത്തിന്റെ ആദ്ധ്യാത്മികജ്ഞാനവും സാംസ്കാരികപൈതൃകവും പരിപോഷിപ്പിക്കുകയും പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന മഹദ്ഗ്രന്ഥങ്ങൾ, അവയുടെ മൂല്യവും വ്യക്തതയും ഒട്ടും ചോർന്നുപോകാതെതന്നെ, നൂതന സാങ്കേതികവിദ്യ ഉപയോഗിച്ച് പരിരക്ഷിക്കുകയും ജിജ്ഞാസുകൾക്ക് സൗജന്യമായി പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുക എന്ന ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷന്റെ ലക്ഷ്യ സാക്ഷാത്കാരമാണ് ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറി.

ഗ്രന്ഥശാലകളുടെയും ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രസ്ഥാനങ്ങളുടെയും വ്യക്തികളുടെയും സഹകരണത്തോടെ കോർത്തിണക്കിയിരിക്കുന്ന ഈ ഓൺലൈൻ ലൈബ്രറിയിൽ അപൂർവ്വങ്ങളായ വിശിഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങൾ സ്കാൻചെയ്ത് മികവാർന്ന ചെറിയ പി ഡി എഫ് ഫയലുകളായി ലഭ്യമാക്കിയിരിക്കുന്നു. ഇവ കമ്പ്യൂട്ടറിലോ പ്രിന്റ് ചെയ്തോ എളുപ്പത്തിൽ വായിക്കാവുന്നതാണ്.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയിൽ ലഭ്യമായ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്തിപരമായ ആവശ്യങ്ങൾക്കുവേണ്ടി സൗജന്യമായി ഉപയോഗിക്കാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ വാണിജ്യപരവും മറ്റുമായ കാര്യങ്ങൾക്കായി ഇവ ദുരുപയോഗം ചെയ്യുന്നത് തീർച്ചയായും അനുവദനീയമല്ല.

ഈ ഗ്രന്ഥശേഖരത്തിന് മുതൽക്കൂട്ടായ ഈ പുണ്യഗ്രന്ഥത്തിന്റെ രചയിതാവിനും പ്രകാശകർക്കും നന്ദി രേഖപ്പെടുത്തുന്നു.

ശ്രേയസ് ഓൺലൈൻ ഡിജിറ്റൽ ലൈബ്രറിയെക്കുറിച്ചും ശ്രേയസ് ഫൗണ്ടേഷനെക്കുറിച്ചും കൂടുതൽ വിവരങ്ങൾ അറിയാനും പ്രവർത്തനങ്ങളിൽ പങ്കാളിയാകാനും ശ്രേയസ് വെബ്സൈറ്റ് സന്ദർശിക്കുക.

http://sreyas.in

digitized by www.sreyas.in

ശ്രീ.

ശ്രീനീലകണ്ഠഗുരുകൃതാ

അദ്വൈതസ്തബകം

ഇതിൽ
ആത്മാരാമം, [illegible]ഗീതാ,
ഹസ്താമലകം, [illegible], [illegible],
[illegible], [illegible],
കൈവല്യങ്ങൾ ഇവ
അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ശ്രീയുതമംഗളാനന്ദദേവിയാർ
അച്ചടിപ്പിച്ചു പ്രസിദ്ധം
ചെയ്യപ്പെട്ടത.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
കേരളകല്പദ്രുമം അച്ചുകൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചത.
൧൦൭൦.

digitized by www.sreyas.in

ശ്രീ.

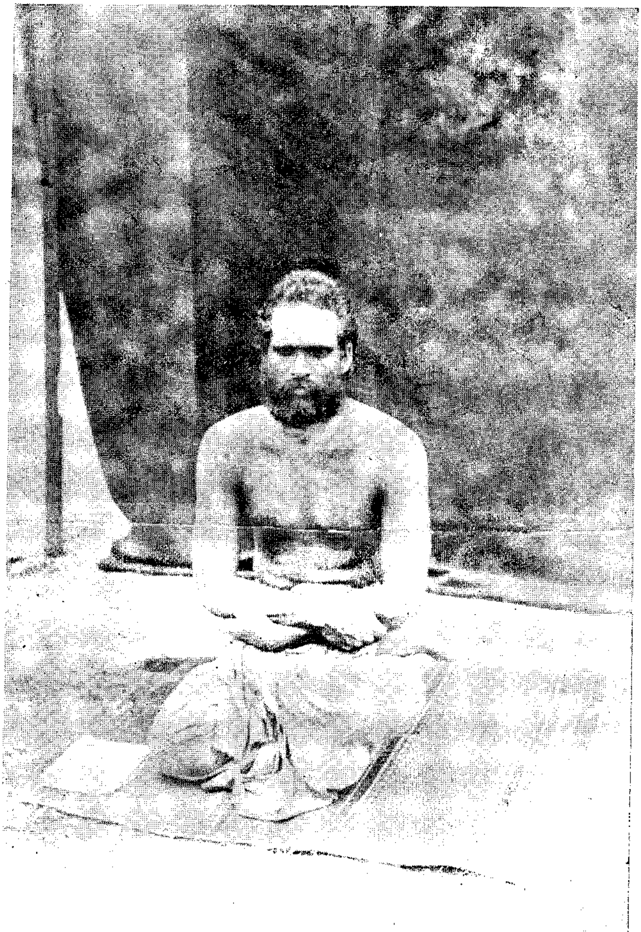
ശ്രീനിലകണ്ഠഗുരുകൃതാ

വേദാന്തമാലികാ.

ഇതിൽ
ആര്യാശതകം, ഭാഷാരാമഗീതാ,
ഹസ്താമലകം, ആനന്ദമന്ദാരം, ഹരികീർത്തനം,
രാമഹൃദയം, ആത്മപഞ്ചകം,
കൈവല്യകന്ദളീ ഇവ
അടങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

ശ്രീയുതമംഗളാനന്ദദേവിയാൽ
അച്ചടിപ്പിച്ച പ്രസിദ്ധം
ചെയ്യപ്പെട്ടതു.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
കേരളകല്പദ്രുമം അച്ചുക്കൂടത്തിൽ അച്ചടിച്ചതു.
൧൦൭൯.

digitized by www.sreyas.in

മംഗളം.

(൧) മതിയിലിരുന്നരുളേണം
കൊതിയതിനേറുന്നുദേശികേശനിതി
സതിസമ്പദ്യവസിക്കും
യതിവരനെൻസ്വാമിയാംസദാനന്ദൻ

(൨) "വേദാന്തപ്പൊരുൾതന്നിൽമുങ്ങിയത്തുതാ
-നായിട്ടെഴുന്നെൻഗ്ഗുരോഃ
പാദാംഭോജഗമായകാതകഫല
-പ്പോടെൻമനഃപൊല്ക്കയെ
ശോധിച്ചീടണമിന്നതിന്നുവിഷക
-ണ്ണാഖ്യൻറെയെൻസ്വാമിതൻ
ബോധിശ്രീതിരുമേനിബാലപാദവാ
-ഹ്യാൻമേത്തുണച്ചീടണം"-

മംഗളാനന്ദദേവി.

digitized by www.sreyas.in

ശുദ്ധപത്രം.

ഭാഗം	വരി	ശുദ്ധം
൯	൨൩	ഉ‘ന്മ’ന്നീ
൧൩	൧൪	ത്ത“റി”ഞ്ഞ്
൨൨	൧൭	അ“പ്പി”ൻ
൨൭	൫	യാ“ക്ക.”ട്ടു
൩൧	൧	“രാ”ജ്ഞി
൩൧	൧൩	“തെതി”ന്നു
൩൩	൬	പര“ന്നാ”
൩൯	൨൩	ശബ്ദ“ല”ക്ഷ്യൻ
൪൨	൧൦	‘ണ്ട’ജ്ഞാന
൪൬	൨൦	ചേ“തി”

digitized by www.sreyas.in

ശ്രീ

വേദാന്താൎയ്യാശതകം.

ഹരിഃ ശ്രീഗണേശായ നമഃ.

ശംതമരാജ്യനിവാസീ ചിന്താങ്കുരവഹ്നിമാൻ
സ്വരാധീശൻ- എൻതിരുമേനിത്തുണയ്ക്കുക ചിന്താമ
ണിബാലനാമസ്വാത്മാ (൧) * ഇന്നെൻഹൃദയഗു
ഹാധിശ മിന്ദുസഹസ്രപ്രഭംരമാകാന്തം- സന്നമന
സ്സോടുമനിശം കിന്നരവദനംസദാനമിക്കുന്നേൻ (൨)
* വെള്ളി മഹാമല നടുവിൽ വെള്ളക്കാളപ്പുറത്തെ
ഴുംദേവം- വല്ലീശാദികളൊടൊത്തുള്ളിൽസർവ്വേശ്വരംഭ
ജിക്കുന്നേൻ (൩) * കാനനവാസാദേവീ കനകമൃഗാ
ക്ഷീസരസ്വതീസാക്ഷാൽ- കനിവാൎന്നനാന്മുഖാ മാ
നസപത്മംസമാശ്രയിക്കേണം (൪) * ചില്പരമാണെ
വതാകും തൽപ്പരമാത്മാവിലിജ്ജഗൽപ്പൊടികൾ- ഉ
ല്പത്ത്യാദികൾക്കൊള്ളു ന്നല്പേതരശക്തിയാംകൊടുംകാ

---

(൧) ശം=സുഖം. ചിന്താങ്കുരവഹ്നിമാൻ=സംകല്പരൂപമുള്ള ദഹനനോടുകൂടിയവൻ.

(൨) രമാകാന്തം=ശ്രീപതിം. സന്നം=ലയിച്ച. കിന്നരവദനൻ=ഹയഗ്രീവൻ.

(൩) വല്ലീശൻ=വേലായുധൻ.

(൪) കാനനം=ബ്രഹ്മാവിന്റെമുഖം.

(൫) അല്പേതരം=അനല്പം (വലിയ). ശക്തി=മായ.

digitized by www.sreyas.in

റാൽ (൫) * നാമാദികളുടെവിരഹാൽ ഗമ്യമതല്ലാ
യ്കയാൽമനസ്സിന്നും- ചിന്മാത്രംപരമാത്മാ വാകാശ
ത്തിൽപരംപരംസൂക്ഷ്മം (൬) * അച്ചിൽസൂര്യൻത
ന്നുടെ മെച്ചംകലരുന്നൊരംശുവിൻചേർപ്പാൽ- ഉച്ചാ
വചസതപാനാ മിച്ഛ്രാപൃത്തിർഗ്ഗമാഗമംസകലം (൭) *
തന്നുടെസന്നിധിമാത്രാ ലിന്നീത്തോന്നുംപ്രപഞ്ചസ
ന്താനം- അഘടനഘടനാചതുരാ കുടിലാസൂതെവിയ
ത്തതോന്യങ്ങൾ (൮) * ഭൂതങ്ങളഞ്ചിനേയും പ്രതി
ബിംബിച്ചുണ്ടുമായയിൽസാക്ഷീ- ചേതാമായാശക്തൻ
സതതംപഞ്ചീകരോതി സൎവ്വജ്ഞൻ (൯) * ഈരണ്ടു
ഭാഗമാക്കി പ്പിചോടപ്പാതി യഞ്ചിലോരോന്നും- ന
ന്നാലാക്കിട്ടതിനെ ത്തന്നംശത്തിങ്കലെന്നിയെക്കൂ
ട്ടി (൧൦) * അണ്ഡംപ്രാണികളെല്ലാ മെണ്ണംകൂടാതെ
സൃഷ്ടമിതിനാലെ- വൎണ്ണിച്ചാവാസനയാൽ മണ്ണാപ്പോ
ലുംപിറക്കമിജ്ജീവൻ (൧൧) * ഹഠ ലയ രാജാദികളി
ൽ ഹഠയോഗംചൊല്ലുവൻനിവൃത്തിക്കായ്- നിഷ്കളവ
സ്തുലയത്തെ പ്പാക്കിൽലയയോഗമെന്നുരച്ചീടാം (൧൨)

---

(൬) നാമാദികളുടെ വിരഹാൽ=നാമരൂപങ്ങളില്ലായ്കയാൽ.

(൭) അംശു=രശ്മി.

(൮) സന്താനം=പരമ്പരാ. അഘടനഘടനാചതുരാ=ഘടിക്കാത്തതിനെഘടിപ്പിക്കുന്നതിൽസമൎത്ഥാ. സൂതെ=ജനിപ്പിക്കുന്നു. വിയത്ത=ആകാശം.

(൧൧) സൃഷ്ടം=ഉണ്ടാക്കപ്പെട്ടു.

(൧൨) ഹഠം=ഹഠയോഗം. ലയം=ലയയോഗം. രാജാദികളിൽ=രാജയോഗം മുതലായവയിൽ.

digitized by www.sreyas.in

* രാജാഹ്വയമാംയോഗം വ്യാജംവിട്ടിങ്ങുവന്നിടും മേലിൽ- ഹഠമിതിസൂൎയ്യേന്ദുക്കൾ കൂടിയൊരുയോഗം ഹിവായുവിൻയോഗാൽ (൧൨) * യോനൗകാലിൻ പ്രപദം മേഢ്രേ ചാന്യംനിയോജ്യനാസാഗ്രം- നോക്കിച്ചിബുകംഹൃദയെ ചേൎക്കിൽസിദ്ധാസനംഭവിച്ചീടും (൧൩) * ഊൎവ്വോൎമ്മുകളിൽപാദൌ വ്യത്ത്യസ്തംവച്ചിരുന്നുപത്മത്തിൽ- ഇഡയാൽപൂരിതമാക്കുക നാഡ്യാബാഹ്യത്തിലുള്ളവായുവിനെ (൧൪) * എത്രവിനാഴികപൂരിച്ചു ചതുൎഗ്ഗുണംപലങ്ങൾകുംഭിച്ച്- പിംഗലയൂടെവിരേചിച്ചങ്ങുവിടാംകുംഭകാഖ്യകാലത്താൽ (൧൫) * മുന്നെയിഡയിൽപൂരിച്ചന്ത്യത്തിൽകൂടവെപുറത്താക്കി- പിന്നെയുപേക്ഷിച്ചതിനാലന്ന്യൂനംപൂരകം സുകൎത്തവ്യം (൧൬) * മദ്ധ്യസിരാവഴിശബ്ദം ശുദ്ധിഭവിച്ചുള്ളദേഹമദ്ധ്യത്തിൽ- കണ്ണുമുഖാദികൾമൂടീട്ടൎണ്ണോധിരവംകണക്കെകേട്ടിടാം (൧൭) * സൂക്ഷ്മംസൂക്ഷ്മംസേവിച്ചക്ഷണമതിലങ്ങുമഗ്നനാസ്വരികിൽ- കാൽക്ഷണനേരംസുഖമുണ്ടക്ഷയമാകുംസത്രുപതൃപ്തന്

---

(൧൨) ഹഃ=സൂൎയ്യൻ. ഠഃ=ചന്ദ്രൻ. സൂൎയ്യേന്ദുക്കൾ=പ്രാണാപാനന്മാർ.

(൧൩) യോനൗ=യോനിസ്ഥാനത്ത. നിയോജ്യ=ചേൎത്തു. ചിബുകം=താടി.

(൧൪) തുടകളിൽ പാദങ്ങൾ വ്യത്ത്യാസമാകുംവണ്ണം വച്ചു പത്മാസനത്തിലിരുന്നിട്ടു.

(൧൫) പലങ്ങൾ=വിനാഴികകൾ. കുംഭിച്ചു=കുംഭകംചെയ്തു.

(൧൭) മദ്ധ്യസിരാ=സുഷുമ്നാനാഡി. അൎണ്ണോധിരവം=കടലിരമ്പ്.

digitized by www.sreyas.in

(൧൯) * മൂലത്തുങ്കൽപ്രപദം ഗളമൂലെസംപ്രയുജ്യ
ഹംസവേയും- ഊൎദ്ധ്വംകൊള്ളുകിലന്നേ മദ്ധ്യദ്വാരത്തി
ലൂടസ്സുതംപ്രാണൻ (൨൦) * യോഗത്തിൻകുഞ്ചികയിതു
ഭാഗംക്കൂടാതുരസ്സുമന്നേരം- ഗുഹയുടെമദ്ധ്യത്തിങ്കൽ ജി
ഹ്വാന്തകരുംമഹൌഷധംവഹതി (൨൧) * കിഞ്ചിൽ
കണ്ണുമിഴിച്ചു ങ്ങഞ്ചിത്തെററിക്കയൂൎദ്ധ്വമക്ഷിയുഗം- ദൃ
ഷ്ടിമനസ്സുകൾജ്യോതിഷി പെട്ടാൽപ്രാണൻക്ഷണത്തി
ലൂൎദ്ധ്വഗനാം (൨൨) * തത്രലയിച്ചൊരുദൃഷ്ടികളെത്തും
സൎവ്വംനിനച്ചുകണ്ടിടാൻ- പേൎത്തുംസംസൃതിയില്ലവ
ന്നിങ്ങുവിമുക്തൻവിധീടെലോകത്തോ (൨൩) * ധ്യാ
നസമാധികളെല്ലാം വിനയമൊടിതിനാൽവരുംചിരാ
ഭ്യാസാൽ- ഭ്രഷ്ടനുപോലുംസ്വൎഗ്ഗം കിട്ടുംപിന്നീടുമുക്തി
യുംനൂനം (൨൪) * ഗംഗാദികളുടെപശ്ചിമ സംഗമദേ
ശെസുമേരുപൃഷ്ഠത്തിൽ-സംഗവിലീനസുധാകര നംഗം
പൂൎണ്ണീകരിക്കിൽമൃതിയില്ലാ (൨൫) * ഗളമമൃതത്തെത്ത
ന്നെകളയാതങ്ങോട്ടുചേൎത്തുറപ്പിക്കിൽ- തളിരൊടുസദൃ
ശംനവനാ യുലയാതിദ്ദേഹമങ്ങുനിന്നിടും (൨൬)*ഖേച

---

(൨൦) പ്രപദം=പിൻകാൽ.

(൨൧) കുഞ്ചികാ=താക്കോൽ. ഗുഹയുടെ=ചിദാകാശഗുഹയുടെ. ജിഹ്വാ=നാക്കു. വഹതി=ഒഴുകുന്നു.

(൨൨) ഊൎദ്ധ്വം=മേല്പട്ടു. ജ്യോതിഷി=തേജസ്സിൽ.

(൨൩) സംസൃതി=സംസാരം.

(൨൪) ഭ്രഷ്ടൻ=യോഗഭ്രഷ്ടൻ.

(൨൫) ഗംഗാദികളുടെ=ഇഡപിംഗലസുഷുമ്നകളുടെ മുകളിൽ ചേരുന്നേടത്തു. സുധാകരൻ=ചന്ദ്രൻ.

digitized by www.sreyas.in

രിതന്നെയറിഞ്ഞിട്ടാചരണംചെയ്തിയങ്ങുമപ്പുരുഷൻ-
തീററിക്കാകാകാലനു പാററസ്സ്യന്നംഭവിച്ചിടാത്തിലോ
ൽ (൨൭) * കുണ്ഡലിതന്നെയുണർത്തിത്തിണ്ണന്നാനാഭി
ദേശമാകുഞ്ച്യ-ഭ്രൂമധ്യസ്ഥിതജിഹ്വൻ യമനേവഞ്ചിച്ചി
ട്ടന്നുമുറയേതാൻ(൨൮) *കാലാഗമനമറിഞ്ഞക്കാലഗ്രാ
സിവിലത്തിൽവാണുസുഖം- അമൃതിൻനുരയെങ്ങുക്ഷി
ച്ചുമലനിങ്ങോട്ടിറങ്ങിടാംമേലിൽ (൨൯) * ചന്ദ്രകലോ
ജ്ജ്വലഗുഹയതിലൊന്നുംതിന്നാതിരിക്കുമാറാക്കി- എ
ന്നുംപാലനചെയ്യാൻ നന്നായിട്ടാശ്രയിക്കഗുരുപാദം
(൩൦)*സോമപനായീടുന്നതിനാമലപുത്രീതുണസ്സുമത്യ
ന്തം- കാമാരിപ്രിയതന്നെ സ്സാമോക്ത്യാസേവചെയ്യു
ണംവിരവിൽ (൩൧) * ജിഹ്വാഗ്രേപനിമതിയെ സ്സാ
ഹസിയാരൊവഹിപ്പുഘടിനേരം. മഹിതാസ്ത്രങ്ങളുമെ
ല്ലാം ദേഹത്തിൽതക്ഷകൻകടിച്ചാലും (൩൨) * ജാനു
വരേക്കുംപൃഥിവീ മഞ്ഞൾനിറംവായുവങ്ങുനിലനിർത്തി-
ലമ്മൊടുധാതൃധ്യാനാ ലമ്മഹിമുട്ടിന്നധോജിതംചതു
രം (൩൩) * ചന്ദ്രാഭംപായുവരെ സ്സാന്ദ്രീകുർവ്വന്നി
ദൈവവായുവിനെ- വംഭിപ്ലപാഹരിതന്നെ രഞ്ജന

---

(൨൭) ഖേചരീ=ഖേചരിമുദ്രാ. ആചരണം=അഭ്യാസം.

(൨൮) ആകുഞ്ച്യ=ആകർഷിച്ച് (ഉഡ്യാണബന്ധംചെയ്ത്).

(൩൦) ഉജ്ജ്വലം=പ്രകാശിച്ചത്.

(൩൧) സോമപൻ=കലാജലം (അമൃത്) സേവിക്കുന്നവൻ. കാമാരിപ്രിയാ=(കുണ്ഡലീ)ശക്തി.

(൩൩) ധാതൃധ്യാനം=ബ്രഹ്മാവിനെ ധ്യാനിക്കൽ. ചതുരം=ചതുരശ്രം.

ചെയ്താൽജലേഭയംനാസ്തി (൧൪) *ഏല്ലുമലംവരെയ
ഗ്നീ മുക്കോണവിടെധേരിക്കരുദ്രനൊടെ- നാഴികയഞ്ചു
വരെക്കും വാഴകരേഫംനിനച്ചുവഹ്നിജയം (൧൫)
* അന്തഭ്രൂയുഗമദ്ധ്യേ ചന്തംചിന്തുംഷഡശ്രനീലമതി
ൽ- പ്രാണനെയമിതിതടഞ്ഞഥ വാണാലഞ്ചാംഘടി
കയന്നിടും (൧൬) *ധൂമ്രാമൃദ്ധാവോളം ഹംബീജത്താ
ൽസദാശിവംപാൎത്തു- ധാരണചെയ്യുതിനാലേ പാരം
സൌഖ്യംവരുന്നുമേൽഗതിയും (൧൭) *കീടംമൂത്തലെ
ന്നുപദം പാടേചൊക്കാംനിനച്ചപോതെല്ലാം- പടുമതി
യോഗിപിടിച്ചതു കടുതെന്നാലുംവരുന്നുപടലയൊടെ
(൧൮) * മനസാകല്പിക്കുന്നവ യനലൻനന്നാസ്ഥ്യണക്ക
യെന്നിതുപോൽ- കനകക്കുന്നുകുഴിക്കുക ഘനസത്താ
യിട്ടിരിക്കസകലവുമാം (൧൯) *വൈരാഗ്യാഗ്നിയിലെ
ല്ലാ മെരിച്ചെയ്തിട്ടേകചിത്തനായേറം- പരമരസ
ത്തൊടുകൂടെ ഗുരുശുശ്രൂഷാസദൈവചെയ്യേണം (൨൦)
* പരമാനന്ദം സിദ്ധിയി ലൊരുനേരത്തും വരാത്തതാ
ണെന്ന് -ജൈഗീഷവ്യൻചൊല്ലു ന്നാഗമമൂലപ്രമാണ
മാനന്ദം(൨൧) *ലൌകികഭോഗംവിട്ടി ട്ടുകമേയന്ന്യംനി
നച്ചുകാം ക്ഷിക്കിൽ-വിട്ടതുകൊള്ളുംസരസൻപട്ടിയ്ക്കൊ
ക്കുംപരാൎദ്ധ്യഹീനനവൻ (൨൨) * ഇന്നാഭരണമണി
ഞ്ഞഥ പൊന്നുംകുംഭത്തൊടൊത്തകുചയുഗമം- ഗന്ധി

---

(൧൫) രേഫം=രംബീജം.
(൧൬) ഷഡശ്രം=ആറുകെട്ട്.
(൨൦) സദൈവ=എല്ലായ്പോഴും.
(൨൨) പരാൎദ്ധ്യം=ശ്രേഷ്ഠ്യം (യോഗ്യതാ).

digitized by www.sreyas.in

ക്കുന്നൊരുമാംസംസന്ധിച്ചെല്ലോവിനിൎമ്മിതംവിധിയാൽ (൪൩) * പട്ടുകിടക്കംചുടലയിലട്ടുകൾമൂടിക്കിടക്കവെതന്നെ- നാസ്ഥൾവലിക്കുന്നതിന്നെപ്പാക്കേന്നൊരത്തമേഥാസുഖംകിന്നു (൪൪) * പായുംകാലത്തെല്ലാം പൂയംചൊരിയുംവസാഗ്രയുഗ്മത്തിൻ- വായിൽപെട്ടുമരിപ്പിതു പേയാംകടലിൽസമൎത്ഥമാനിജനം (൪൫) * നാഡിവിടൎന്നതിമലമാസ്ഥാഡിക്കുന്നൊരപാനവായുവിനാൽ-ധൂപിതഗന്ധഭ്രാന്ത്യാ പാപക്കുഴിയിൽകെടുന്നനരജന്മം (൪൬) * പനിനിലമെന്നു കണക്കിവനനവാസ്സാണൊം ചലാദിയാൽസതതം- തള്ളിവരുന്നൊരുമലജലമെള്ളംപോകാനിനസ്സിച്ചിവവിട്ട് (൪൭) * ശൌചജലത്തിൻ പാനം യാചിച്ചീടുന്നൊരട്ടനാഡീങ്കൽ- സന്തതലഗ്നന്മാരവർ തന്തലകൊട്ടിപ്പിറന്നുവലയുന്നു (൪൮) * ചലരക്തങ്ങൾനിറഞ്ഞൊരുതലയിൻഭാഗത്തു ചന്ദ്രസാദൃശ്യം- മമതാമൂലംചൊല്ലും ക്രമിവിഷ്ഠാസ്ഥിതിയെന്നപോൽവിടന്മാർ (൪൯) * ആഭരണാദിവെടിഞ്ഞാൽ ശോഭകരഞ്ഞൊന്നുമില്ലിവക്കെഞ്ഞും- സഭയിലിതെത്രയുമേററം ശുഭമല്ലാത്തൊരുചി

(൪൩) സന്ധിച്ചു=ചേൎത്തു.

(൪൪) കിന്നു=എന്ത്.

(൪൫) പൂയം=ദുൎഗ്ഗന്ധം. വസാ=നാഡീ.

(൪൬) ധൂപിതം=പുകച്ചത്.

(൪൮) ലഗ്നന്മാർ=പററിയവർ.

(൪൯) ചന്ദ്രസാദൃശ്യം=ചന്ദ്ര (സാമ്യം) തുല്യതാ. മമതാ= (എന്റേതെന്ന) അഭിമാനം. അപകാരി=വിരോധി.

digitized by www.sreyas.in

ത്രസദൃശംനു (൧൦) * കണ്ടാല്ക്കുനലതിരുചിരം കൊ
ണ്ടാൽദേഹംപഴുത്തുകുഴയുന്നു തീണ്ടിക്കൊല്ലുംപാമ്പി
നെ മണ്ടിക്കെട്ടിപ്പിടിക്കസുഖമാമോ (൧൧) * നാരിക
ൾതന്നുടെദൃഷ്ടിയി ലാരും നിറുന്നറിഞ്ഞിടാമൂഢർ-
പാരിൽഫണിയൊരുദേഹം ജരയാക്കുംനാരിമാർശതം
തൊട്ടാൽ (൧൨) * അപകാരികളുടെമേലിൽ കോപം
ചേക്കുംജനങ്ങളെങ്കിലഹൊ- കോപത്തോടുംസ്ത്രീയൊ
ടു ദ്വേഷാംക്രോധംവരാത്തതെന്തുമൂലം (൧൩) * ഭോ
രംചേൎന്നകുടത്തിൽ ചോരുംവെള്ളത്തൊടൊക്കുമായു
സ്സ്- ഐന്ദ്രംവില്ലുകണക്കെ മന്നിൽഭോഗംക്രമേണ
മറയുന്നു (൧൪) * ധനചാഞ്ചല്യമതോൎക്കുകി ലാനച്ചെ
വിപോൽശരീരഭംഗിസദാ- മിന്നൽപ്പിണരൊടുതുല്യം
തോന്നിപ്പോകുന്നിതഝ്നിമിഷത്തിൽ (൧൫) * ഏവ
രുടെനേത്രനിമേഷയി ലിവിടെത്തോന്നുംപ്രപഞ്ചത
തങ്ങൾ- വിലയംകൊള്ളുന്നവരും തുലയുന്നപ്പോൾ
സ്ഥിരതമെവിടിങ്ങ് (൧൬)* ബന്ധംമോക്ഷമിവറെറ
സ്സന്ധിപ്പിക്കുന്നതുംമനസ്സൊന്നാം- സംകല്പത്തോടൊ
ത്തു പക്ഷംകാമാദിയററതേമുക്തം (൧൭) * അങ്കുര
ശാഖാഫലദലസങ്കുലമാമിപ്പ്രപഞ്ചവൃക്ഷസ്യ- ചിത്തം
മൂലമനൎത്ഥം ഛേൎത്തും സങ്കല്പശോഷണാദ്ദഗ്ദ്ധം (൧൮)

---

(൧൪) ഐന്ദ്രം=ഇന്ദ്രന്റേത.

(൧൫) ചാഞ്ചല്യം=ഇളക്കം.

(൧൮) സംകല്പശോഷണം=സംകല്പത്തെ ദഹിപ്പിക്കൽ. ദഗ്ദ്ധം=ദഹിച്ചതാമെന്നൎത്ഥം.

digitized by www.sreyas.in

* ഐകാത്മ്യചിത്തലയം പകലിരവഭ്യാസതോ യദാനാസ്ഥി- രാത്രികളിൽഭൂതംപോ ലാർത്തീടുംവാസ നാമനസ്സിങ്കൽ (൧൯) * ദർപ്പംനാശമടഞ്ഞി ട്ടപ്പോ ഴുംശാന്തമാംമനസ്സിൻെറ- സർപ്പവിഷാധിക വാസ ന യർപ്പത്തിനിയെന്നപോൽകെടുംമഞ്ഞിൽ (൨൦) * വാസനയിഴ്ത്തമനസ്സിനെ നസ്യോതവൃഷംകണക്കുബ ന്ധിപ്പാൻ- ബ്രഹ്മാഭ്യാസംസദ്ഗുരു സമ്മേളനമാദിയാ ല്ലൂഴിഞ്ഞീടും (൨൧) * ചിത്തമരത്തിനുബീജം പാ ർത്താൽരണ്ടൊന്നുവായുചാഞ്ചല്യം- അന്ന്യംവാസന യെന്നിതി ലൊന്നിൻനാശേവിനഷ്ടമാംരണ്ടും (൨൨) *ആശയമെല്ലാംവിട്ടാൽ നാശമതാംചിത്തഭാവവുംജ്ഞാ നം- ബോധമൊഴിഞ്ഞാൽവരുമേ നിധിയാമമനസ്ത്വ ശാന്തിയെന്നിവയും (൨൩) * തല്പദലക്ഷ്യാർത്ഥങ്ങളി ൽ വ്യുല്പത്തിയെഴുന്നിടുന്നവാറൊക്കെ- കെല്പോടുശാ സ്ത്രാർത്ഥത്തെ തപ്പാതെപ്പോഴമഭ്യസിക്കേണം (൨൪) * കർമ്മവിപാകാൽതല്പദ മാർമ്മാറഭ്യസ്തമാസ്വരുന്നേരം- നിർമ്മൂലാംചെയ്തീടാം നിർമ്മലബുദ്ധ്യാസ്വവാസനാംശുഭ ദാം (൨൫) * വാസനയെല്ലാംപോയാ ലാസനമൊ

---

(൧൯) ഐകാത്മ്യ=അദ്വയബ്രഹ്മത്തിൽ. യദാനാസ്ഥി=യാതൊരളവില്ല.

(൨൧) നസ്യോതവൃഷം=മൂക്കുതുളച്ചകാള(യെ).

(൨൨) വിനഷ്ടം=കെട്ടത്.

(൨൩) ആശയം=വാസനാ. അമനസ്ത്വം=ഉന്മനീ (തുൎയ്യാവസ്ഥാ).

(൨൫) വിപാകം=പരിപാകം. നിർമ്മൂലംചെയ്തീടാം=നശിപ്പിക്കാം. സ്വവാസനാംശുഭദാം=സദ്വാസനയെ.

digitized by www.sreyas.in

പ്പിച്ചിരുന്നുകൊണ്ടേവം– ഒന്നൊന്നായ്വിട്ടീടാം പിന്നമ
മോക്ഷേച്ഛയാദികംസകലം (൩൬) * വിഷവിഷയാ
ശയമെല്ലാം ശോഷിപ്പിച്ചാശ്ശുദ്ധമനസ്സിനെഴും– മൈ
ത്രീകരുണാമുദിതാ ഇത്യാദികൾ മിത്രദീനരിൽചെയ്ക
(൩൭) * പിന്നതുവിട്ടനിശം നന്നായ്ച്ചിന്മാത്രമഭ്യസി
ക്കേണം– ഇങ്ങിനെപലനാൾശീലിച്ചങ്ങുവശത്തായ്വ
രുന്നകാലത്ത് (൩൮) * ബുദ്ധ്യാദികളൊടുകൂടീട്ടദ്ധ്യാ
സവശം കളഞ്ഞിട്ടുംശുദ്ധം– ശേഷിക്കുന്നദ്വയനോ
ബോധിക്കാറായ്വരുന്നുതാനായി (൩൯) * ഉത്തമശ്രേണി
കൾക്കെന്നിയേ തെത്താസാക്ഷാലിതാണു പരഭൂമീ–
ഇത്തരമെല്ലാംമുനിവരരൊത്തുപറഞ്ഞാരിതിൽസുഖം
വാഴ്കും (൪൦) * എപ്പൊഴപാനാസ്സമനം ശില്പംപ്രാണ
ൻജനിച്ചീടാഹൃദയേ– അപ്പൊഴതാംകുംഭകമെ നൽ
പ്പൂവിലറിഞ്ഞിടുന്നുയോഗജ്ഞർ (൪൧) * ബാഹ്യേ
പ്രാണൻഗതനായ് ദേഹത്തിന്നുള്ളിലങ്ങപാനൻറ–
ഗതിവന്നിടക്കൂടുന്നി ല്ലതുപൂർണ്ണാവസ്ഥയാം ബഹിർഭാ
ഗെ (൪൨) * ബ്രഹ്മാകാരംവൃത്തി കണ്മയിലുണ്ടായ
ഹന്തയുംപോയാൽ– അമ്മഹിതസ്ഥിതിയതിനെ സ്സ
മ്മതമായ്ക്കുറുവോർസമാധേതി (൪൩) * വൃത്ത്യാദിക

(൩൬) വിഷവിഷയാശയം=വിഷംപോലുള്ളവിഷയവാസനയെ.

(൪൦) പരഭൂമീ=പര്യവസാനം.

(൪൧) യോഗജ്ഞർ=യോഗികൾ.

(൪൨) ബാഹ്യേ=പുറത്ത്. (൪൩) അഹന്താ=അഹംകാരം. മഹിതം=മഹത്തായ. സമാധാ-ഇതി=സമാധിയെന്ന്.

ളൊഴിയുമ്പോ ഴത്തല്പമില്ലങ്ങുനിൎവ്വികല്പകമാം- ധൂൎത്ത
ന്മാൎക്കിതുകൂടാ ചേൎത്തും ചെയ്യും ഹംഭാദിയാലെന്ന്യേ
(൧൪) * അതുനീയെന്നോതുമ്പോൾ ചൈതന്യത്തെഗ്ര
ഹിക്കണംവാക്കിൽ- ജ്ഞാജ്ഞതാദികൾവിട്ടഥ ര
ഞ്ജിപ്പിക്കുന്നസീതിപദഭാഗം (൧൫) * ഇദമഹമിങ്ങി
നെരണ്ടാ യുദിതംജഗതിതലത്തിലെല്ലാമെ- അഹമി
തിശബ്ദംചേതന മിഹമറ്റൊന്നോതിടും പരാക്തന്നെ
(൧൬) * തോന്നുംചേതനസംഗാ ലെന്ന്യേഹം
കാരമൎത്ഥമായീടാ- പ്രത്യക്ശബ്ദത്തിന്നതു നിത്യംദേ
ഹാദിവാചകംനസ്യാൽ (൧൭) * ചിന്താശൂന്യന്മാര
വർ ഭ്രാന്ത്യാദേഹാത്മവസ്തുവിൽകൊൾവൂ- ചേതന
ദീപ്താഹംകൃതി യതിനുടെചേൎച്ചാവശാലോറം (൧൮) *
മിന്നുമിരിമ്പുദഹിക്കു ന്നെന്നേടത്തഗ്നിതാനെരിക്കുന്നു-
എന്നതുപോലെനിനച്ചാ ലിന്നഹമൎത്ഥംപരാല്പരംവ
സ്തു (൧൯) * വെവ്വേറായുള്ളവയെ സ്സൎവ്വംതാനാസ്ഥിന
ച്ചുകണ്ടിട്ട്- ഗൎവ്വംവിട്ടഥതന്നെ സ്സൎവ്വാത്മാവായറി
ഞ്ഞിടാംമേലിൽ (൨൦) * അറിയലിനേയുംപരിചൊടു
നിറഭൂമീലദ്ധ്യയങ്കലാക്കീട്ട്- തിറമൊടുലയവുംസത്താ
യേറെശ്ശോഭിച്ചിടുന്നുഗ്രുമനോക്കാൽ (൨൧) * കുറിയി

---

(൧൫) ജ്ഞാജ്ഞതാദികൾ=സൎവ്വജ്ഞതാല്പജ്ഞതാദികൾ.

(൧൭) നസ്യാൽ=ആകാ.

(൧൮) ഭ്രാന്ത്യാ=അജ്ഞാനത്താൽ.

(൧൯) ചേതനാദീപ്താഹംകൃതി=ചൈതന്യത്താൽവിളങ്ങപ്പെട്ട

* അഹംകാരം.

ലുണ്ടാം ചോരൻ കുററിജ്ഞാനത്തിനാൽനശിക്കുമ്പോൾ- ബ്രഹ്മൈവാഹമിതെന്നാ ലമ്മിഴിതന്നിൽകെട്ടുന്നുവൃത്തികളും (വ്യ൨) * കൂടാഭേദംപാർത്താൽ കൂടസ്ഥൻബ്രഹ്മമെന്നിവററിന്- ഈന്നിതിനോക്കിൽസാക്ഷാൽ മുന്നേതിനു ബാധകത്തിനാലൈക്യം (വ്യ൩) * ബ്രഹ്മമഹംതാനെന്നതി ലമ്മഹിതാംശംത്യജിക്കബ്രഹ്മത്തിൽ- ഛിന്നതപാദികൾതങ്കലു മെന്നാലൈക്യംവരുന്നു ചിന്മാത്രേ (വ്യ൪) * ഗുരുകാരുണ്യാലെന്നിയി രുവിട്ടാലും നിലത്തെവിട്ടാലും- വരികില്ലായതുമൂലം വിരവിൽപാദംഗുരോസ്സുസംസേവ്യം (വ്യ൫) * സാധനസമ്പന്നന്നിതു നിധിയായേററം സുഖേനകിട്ടുന്നു- വിരതിശമാദികളററാൽ ചേരുംപോലാംസമുദ്രമറുതീരം (വ്യ൬) * ഊഷരദേശേനന്നാ യ്യുഷിച്ചാൽബീജമെങ്ങിനെയപ്പോൾ- വിഷയിക്കേതുംചൊന്നാൽ വിഷമെന്നോണംഭവിച്ചിടുംകിഞ്ചിൽ (വ്യ൭) * മൂലാധാരമതിങ്കേ നുലയെഴുമശ്ശബ്ദചിന്തനംകൊണ്ടും- വായുഗമാഗമ മനനാൽ സ്വയമായിട്ടും വരുന്നിതെല്ലാമേ

(വ്യ൨) ചോരൻ=കള്ളൻ. ബ്രഹ്മൈവാഹം=ബ്രഹ്മംതന്നെഞാൻ.

(വ്യ൩) കൂടസ്ഥൻ=ബുദ്ധ്യുപാധികചൈതന്യം (ജീവസാക്ഷി) ഒന്നു മുഖ്യസാമാനാധികരണ്യം മറെറാന്നു ബാധാസാമാനാധികരണ്യം. മഹത്വാല്പത്വങ്ങളെക്കളക.

(വ്യ൬) വിരതി=വൈരാഗ്യം.

(വ്യ൮) വായുഗമാഗമമനനം=പ്രാണാപാനന്മാരുടെ ഗത്യാഗമനവിചാരം.

digitized by www.sreyas.in

(൯൮) * പ്രണവമനാഹതത്തുപാൽ പ്രാണൻവഴിയായ
ഗമിപ്പൂ, യോഗികളിൽ- വീണ്ണിടുമെണ്ണകണക്കിതു മ
ണിനാദംപോൽവിടാതെനിന്നിടും (൯൯) * ഇതിനു
ടെയഗ്രംബ്രഹ്മം ജ്യോതിർമ്മയമായവാച്യമായേററം-
അതിസൂക്ഷ്മത്താലറിയാ മതിയാൽകാണുന്നവൻസ്വ
വേദജ്ഞൻ (൱) * അപരംപരമെന്നിങ്ങിനെ യുപ
ദേശംചെയ്തിടുന്നുതാരത്തെ- അപരംശബ്ദബ്രഹ്മം വ്യ
പദേശത്തിൽപെടാത്തതാണുപരം (൱൧) * പ്രണ
വംതന്നെജപിച്ചാ ലണയാംസഗുണത്തെയാകയാല
പരം- ഇതുബോധിച്ചാൽപരമാ മതിനാൽചേരുംപ
രാപരതത്വങ്ങൾ (൱൨) * ആത്മാവിങ്കൽജഡതയുമാ
ത്മഗുണത്തെശ്ശരീരമാദിയിലും- മനസാദ്ധ്യാസബല
ത്താ ലനിശംസംസാരമിങ്ങുപുരുഷന്ന് (൱൩) * നി
ത്യംമുക്തൻതാനെ ന്നോർത്തറിയുമ്പോൾകെടുന്നുസം
സൃതിയും- സാക്ഷിത്വത്തെപെററാൽ സാക്ഷാലാന
ന്ദമുണ്ടാവന്നമിതം (൱൪) * ഹിതമിഹസർവ്വജനത്തി
ന മിതിലേറെപ്പാർക്കിലെന്തുപരമുള്ളു- രാഗംനാശമട
ഞ്ഞാൽ വേഗംചേരാംസ്വാരാജ്യമിവണ്ണം (൱൫) * ത
ത്ത്വംശാസ്ത്രാർത്ഥങ്ങളി ലെത്തിച്ചിത്തംസ്ഥിരീകരിക്ക
ണം- ഓർത്തുവലച്ചിൽവരുന്നതു പാർത്തുഗുരുവുംനിജം
പദംനൽകും (൱൬) * ദേഹംദേവാലയമിതു ദേഹി
സാക്ഷാൽശിവൻപരബ്രഹ്മം- അജ്ഞാനാദിമലത്തെ
വിജ്ഞാനാംഭസ്സുകൊണ്ടുശുചിയാക്കി (൱൭) * സോ

(൱൧) താരം=പ്രണവം. വ്യപദേശം=കഥിക്കൽ.

ഹംഭാവമെട്ടത്തഹ സഹസാപൃജ്ജിച്ചുറച്ചുവഴിപോ
ലെ- വൃത്തിവിനാശംവന്നിടി ലത്തൽകുംഭംപൊളി
ച്ചുവിളയാടാം (൯൭) * ആനന്ദക്കടലാടിയ മാനസ
സൌഖ്യംകിമത്രവക്തവ്യം- ജനിമൃതിയററവർതന്നെ
ഘനമായുണരുന്നഹോ ന ചിത്രംതൽ (൯൯) * ഉ
ണരുന്നെന്നതുമെങ്ങിനെ ഗൌണംവിട്ടിട്ടുരച്ചിടാമോ
ത്താൽ- സവ്വംഭഗവാനറിയും നിവൃത്തിയുണ്ടാംനമുക്കു
വൎണ്ണതാം (൧൦൦) * നീലഗളൂരാദ്യൈക്കൃതംതാദമലിവൊ
ട്ടചിത്തെകരോതിയഃസതതം- വേദാന്താൎത്ഥശതകം
പദമവനടയുന്നവൈഷ്ണവംവിദ്വാൻ (൧൦൧)

"വേദാന്താൎത്ഥശതകം സമാപ്തം."

ശ്രീരാമഗീതാഭാഷ.

ഹരിഃ- ശ്രീദേവിലാളിതപദാംബുജനായരാമം
സോദൎയ്യനങ്ങൊരുദിനംവിജനത്തിൽവാഴ്ത്തി- മോദാ
ലടഞ്ഞപരിശുദ്ധമനസ്സൊടെതാൻ ചോദിച്ചതിന്നു
ത്തുളിരാമനുദാരമത്ഥം (൧) * വൎണ്ണാശ്രമത്തിനുസമം
സ്വമുരച്ചകൎമ്മം മുന്നംകഴിച്ചുമനതാർപരിശുദ്ധമാ
ക്കി- തന്നാലുസാധനമുദിക്കയൊഴിച്ചുസവ്വ മന്നം.ശ്രു

(൧) രാമം=രാമനെ.

(൨) സ്വം=തന്റെ. നാലുസാധനം=സാധനചതുഷ്ടയം.

digitized by www.sreyas.in

യിക്കഗ്രുഭവെനിജമോക്ഷണാൎത്ഥം (൨) * ഉണ്ടാസ്സുഭ
ക്രിയയിനാൽപലദേഹലാഭം രണ്ടാംപ്രിയാപ്രിയമുദി
ക്കുമതിന്നുശേഷം- രാഗിക്കധൎമ്മമധൎമ്മമിതിന്നുദേ
ഹം വേഗംപ്രവൃത്തിപുനരിങ്ങിനെചക്രതുല്യം (൩)
*ഓൎത്തീടിലിന്നിതിനുകാരണമാമവിദ്യാതത്ത്യാഗമിങ്ങു
വിഹിതംവിധിയിങ്കൽമുമ്പായ്- വിദ്യൈവയോഗ്യ
യിതിനാശ്രുവിനാശമേകാൻ സദ്യോവിരോധവഴിയ
ല്ലിതുള്ളാണ്ടകൎമ്മം (൪) * അജ്ഞാനഹാനിയതുപോൽ
നഹിരാഗനാശം വിജ്ഞാനമെന്നിയതുദോഷസമൂഹ
മെല്ലാം- സംസാരവാരണവുമില്ലതുകൊണ്ടുവിദ്വാനം
സെവിചാരഭരമേററിയിരുന്നിടേണം (൫) * അല്ലീവി
ധംശ്രുതിയിനാലുപദിഷ്ടമാണി ങ്ങെല്ലാവിധക്രിയക
ളുംഭുവിവിദ്യപോലെ- മുക്തിക്കസാധനമതായ്മനുജൎക്ക
കാൎയ്യമുക്തംഹിവിദ്യയതുതൻതുണയായിടുംമേൽ(൬)
* കൎമ്മംത്യജിക്കലിലഹൊ ശ്രുതിയോതിദോഷ മ
മ്മോചനാൎത്ഥിയവനാലിതുകാൎയ്യമാംതൽ- നൈവം
സ്വതന്ത്രയിതുനിശ്ചലകാൎയ്യകൎത്രീ സേവിക്കയില്ലപ
രമിങ്ങുതുണക്കവിദ്യാ (൭) * അല്ലേവമദ്ധ്വരമതെങ്ങി
നെസതാകാൎയ്യ മെല്ലാസ്സഹായകരണത്തെയുമാശ്ര
യിപ്പൂ- "കില്ലില്ല"വിദ്യയതുപോൽവിഹിതങ്ങളാകു

---

(൩) രണ്ട = ദ്വന്ദ്വം.

(൪) അവിരോധം = വിരോധമില്ലായ്മ.

(൫) വാരണം = നിവൃത്തി. അംസെ = ചുമലിൽ. വിചാരഭരം = വിചാരമാകുന്ന ചുമട്.

(൬) അല്ലീവിധം എന്നു തുടങ്ങി ആക്ഷേപം.

(൭) നൈവം എന്നു തുടങ്ങിയ ഉത്തരാൎദ്ധം സിദ്ധാന്തം.

digitized by www.sreyas.in

ചൊല്ലുള്ളകൎമ്മത്തുചേൎന്നുവിമുക്തിഹേതു (൧൮) * എ
ന്നോതിടുന്നുചിലരിങ്ങിനെപൂൎവ്വപക്ഷ മെന്നാലബാധ
മതുദൃഷ്ടവിരുദ്ധമാകെ– ദേഹാഭിമാനമതുകൊണ്ടുതടി
ച്ചകൎമ്മം മോഹോത്ഥമായൊരഹമെന്നതിനാൽപ്രസി
ദ്ധം (൧൯) * ശുദ്ധാദ്വയൻറയറിവിങ്കലൊരാശയുററ
ബുദ്ധിക്കെഴുംചരമയായൊരുവൃത്തിവിദ്യാ– സിദ്ധിച്ചി
ടുംക്രിയകൾകാരകമാദിയാലി ങ്ങദ്ധാകെടുക്കമിവയൊ
ക്കെയുമാശുവിദ്യാ (൨൦) * കാൎയ്യങ്ങളൊക്കെയതുകൊ
ണ്ടകലെക്കളഞ്ഞി ടാരാഞ്ഞുതൽസ്മരണയിങ്കലമന്ദ
ധീരൻ– സൂരൻകഴിക്കരുതുചേൎത്തിവരണ്ടുമൊപ്പം പാ
രംപ്രകാശമിരുളെന്നിവപോൽവിരോധാൽ (൨൧)
* ദേഹോഹമെന്നമതിയെത്രവരെക്കുമോഹാൽ ദേഹി
ക്കതോളമിഹതൻവിധികിങ്കരത്വം– തള്ളീട്ടുസൎവ്വമിതു
മല്ലിതുമല്ലയെന്ന ങ്ങുള്ളത്തരിഞ്ഞുപരവസ്തുവൊഴിക്ക
(കൎമ്മ)സൎവ്വം (൨൨) * ജീവേശഭേദമരിയുന്നവിശുദ്ധ
ബോധ മേവംമനസ്സിലെത്തുകാലമുദിച്ചിടുന്നു– തൻസം
സൃതിപ്രദയതാകിയമായയപ്പോ ളുന്മൂലയാമഖിലകാ
രകമോടുകൂടെ (൨൩) * വേദപ്രമാണമതിനാൽഹ
തയാമവിദ്യാ നോദിക്കിലും വരികയില്ലിഹ കാൎയ്യക

---

(൧൮) അല്ലേവമെന്നതും ആക്ഷേപം.

(൧൯) ചരമാ=അന്ത്യത്തിലുള്ളത്.

(൨൦) സൂരൻ=വിദ്വാൻ.

(൨൧) മതി=മനസ്സ്. കിങ്കരത്വം=ദാസ്യം.

(൨൨) അരിയുന്ന=ഖണ്ഡിച്ചില്ലാതാക്കുന്ന എന്ന് സാരം.

(൨൩) നോദിക്കിലും=പ്രേരിക്കിലും (ഉന്തുകിലും) കൎത്രീ=ചെ
യ്യുന്ന.

digitized by www.sreyas.in

ത്ര്യീ- ജ്ഞാനത്തിനാൽവിമലരെല്ലാരുംകേവലതപാൽ
നൂനംഭവിക്കലിതിനില്ലഫലമേലിലെന്നും (൧൪) * ക
ൎത്താവുതാനിതിമതംകഥമുത്ഭവിക്കു മോൎത്താൽസകാ
ൎയ്യജനിയോമൃതയെങ്കിലില്ല- മുക്തൌസ്വതന്ത്രയിതു
സേവിതയായവിദ്യാ ഭാൎയ്യകതന്നെപുനരൊന്നുമപേ
ക്ഷിയാതെ (൧൫) * കൎമ്മംത്യജിക്കയമൃതോപമമെന്നു
തന്നെ നിൎമ്മായമായ്ശ്രുതിപഠിപ്പിതുതൈത്തിരീയാ-
കൎമ്മംവിമുക്തികരമല്ലതുവേദനംതാ നിമ്മേയ്യിതെന്നു
ളളിവാജസനേയശാഖാ (൧൬) * വിദ്യൈക്കതുല്യമിതി
ദൎശിതമായിയാഗ മദ്ധ്യാപിസാമ്യമിവിടത്തിലുരച്ചതി
ല്ലാ- യജ്ഞംബഹൂപകരണങ്ങളിനാലെസിദ്ധമീജ്ഞാ
നമേറെവിപരീതമിതിൽഫലത്താൽ (൧൭) * ജ്ഞാ
നൊന്നനാത്മമതിയജ്ഞനുപാപമൊത്ത ദീനതപോ
തുവിതുവിജ്ഞനുതെല്ലുമില്ല- കൎമ്മംവിധാനമൊട്ടുകാൎമ്മ
ണനെങ്കിലുംമേൽ നിൎമ്മൂലമാക്കിവിടുവാൻബുധനാ
ലെയോഗ്യം (൧൮) * ബോധാദരത്തൊടുഗുരുവിൻറെയ
നുഗ്രഹത്താൽ സിദ്ധിച്ചതത്ത്വമസിവാക്യബലേനത
ന്നെ- ബ്രഹ്മാസജീവപരർതങ്ങടെയേകഭാവം ശു
ദ്ധാന്തരൻസ്ഥിരനതാംകനകാചലംപോൽ(ഗിരിപോ
ൽസുഖീച) (൧൯) * വാക്യാൎത്ഥമെന്നതുമുറസ്സുണരും
വിധീങ്ക ലാക്ഷ്ണപദാൎത്ഥമറികെന്നതുമൂലമാണ്യം- ത
ത്വംപദങ്ങളുടെയൎത്ഥമതിശ(മേയ)ജീവ നൃത്തുംക്രു

(൧൫) മുക്തൌ=മുക്തിയിൽ.

(൧൭) കാൎമ്മണൻ=കൎമ്മം. (കൎമ്മത്തിൽ കുശലൻ)

(൧൯) ഏകഭാവം=ഐക്യം. കനകാചലം=മഹാമേരു.

(൨൦) അമേയജീവർ=ബ്രഹ്മജീവന്മാർ.

മസിപദേനസുസിദ്ധമൈക്യം (൨൦) * പ്രത്യക്ഷനി
ന്നൊരുവനോക്ക് 'പരോക്ഷ'നന്യ നിത്യാദിയാകിയവി
രോധമകററിയൊക്കെ ചിത്തംവിശുദ്ധമിവർലക്ഷണ
കൊണ്ടുതന്നെ സ്സത്തായുറച്ചുപധിയററവനേകനാമേ
(൨൧) * ഏകാത്മഭാവമതിനാൽജഹതീനയോഗ്യ
യാകില്ലിവണ്ണമജഹന്നഹിലക്ഷണാ ച- ഭാഗലക്ഷ
ണയിതാണയനെന്നിതിൽപോലുമുള്ളനുക്കമൊരു
തത്ത്വമസീങ്കലൊക്കും (൨൨) * ആദ്യന്തമുള്ളവല്ലതാ
യശരീരമോക്കി ലാദ്യന്തപാധിയിതുമുൻക്രിയയാൽജ
നിച്ചു- പഞ്ചീകരിച്ചവിയദാദിയിനാലെതിർത്ത നെ
ഞ്ചൊത്തൊത്രുൺ പുരയതാം സുഖമാദിയിന്റെ
(൨൩) * കാണിന്ദ്രിയങ്ങൾ ദശകത്തോടുബുദ്ധിപി
ന്നെ പ്രാണാദിയുംമനവുമൊത്തതുസൂക്ഷ്മദേഹം- പ
ഞ്ചീകൃതാലപരഭൂതസമുത്ഥമേതൽ മിഞ്ചുന്നഭോക്തൃര
നുസാധനമായ്സുഖാദൌ (൨൪) * ഇന്നൊന്നാമെന്ന
വചനത്തിനനർഹയായി തന്നാദിയറെറാരിരുൾകാര
ണദേഹമാണ്- ഭിന്നിച്ചുപാധിയതിനാൽപൃഥഗായി
നിച്ചുതന്നേക്രമേണഹൃദിനിശ്ചലമായ്ധരിക്ക (൨൫)
* പുഷ്പാദിയാൽസ്ഫടികമാനിറമായിടുംപോ ലപ്പഞ്ച
കോശമതിലങ്ങിനെയാകുമാത്മാ- ശുദ്ധാദികോശമിവിടെ

---

(൨൨) ഭാഗലക്ഷണാ=ഭാഗത്യാഗലക്ഷണാ.

(൨൪) അനുസാധനം=ഉപകരണം. സുഖാദൌ=സുഖാദിയിൽ

(൨൫) അനർഹാ=അയോഗ്യാ (പെടാത്ത) ഇരുൾ=തമസ്സ്. (അവിദ്യാ)

digitized by www.sreyas.in

ത്തുവിവേചിതംചേ ലപ്പോഴസംഗനിവനേകനജൻ ധരിച്ചോൻ (൨൬) * വൃത്തിത്രയങ്ങളിവിടത്തിൽനിനസ്സിൽബുദ്ധി ക്കെത്തുംഗുണത്രയശരീരിയവനിതെല്ലാം– സ്വപ്നാദിയായവപരാത്മനികേവലങ്ക ലന്യോന്യമായ് വ്യഭിചരിക്കലിനാലെപൊയ്യേ (൨൭) * ദേഹേന്ദ്രിയപ്രാണമനസ്സചിത്തിൻ ഗാഹാൽസദാജ്ഞാനസമുത്ഥമാകും– ബുദ്ധിക്കെഴുന്നജ്ഞഗുണാദിവൃത്തിച്ചുററുന്നയാവതദവജ്ഞന്യതോളം (൨൮) * നേതിപ്രമാണമതിനാലഖിലം കളഞ്ഞോൻചേതസ്സിനാൽ ചിദമൃതംനിറയുണ്ടവൻതാൻ– തള്ളീഗൃഹീതരസജാലജഗത്തുതന്നെ വെള്ളംകുടിച്ചമരുന്നിരിനുപേക്ഷപോലെ (൨൯) * പൃത്തൻസമസ്തഗനൊരിക്കലെഴുന്നുവദ്ധിച്ചുത്തൽപ്പെടാക്ഷയമതോട്ടമടത്തിടാത– നിത്യംസ്വയംപ്രഭനഭോ സുഖരൂപനേക നസ്തംഗമിച്ച സകലാതിശയൻപരാത്മാ (൩൦) * ജ്ഞാനംതടിച്ചസുഖരൂപനിലിവിധങ്കൽ മാനിക്കയെങ്ങിനെഭവംബഹുക്ഷ്പെരുന്നു– അധ്യാസമെന്നവഴിചേരുമിതഞ്ഞുമോഹാൽപ്രപഞ്ചമാകുമറിവാലിതുതടചിരോധാൽ (൩൧) * ബുദ്ധിഭ്രമാലെയൊരുവസ്തുവിലന്യബുദ്ധി യധ്യാസമെന്നുപറയുന്നറിയുംജനങ്ങൾ– സൎപ്പതപമററപരടിൽ ഫണിയെന്നതോന്ന ലെപ്പോൽപരേശപരനിലങ്ങി

---

(൨൬) വിവേചിതം=വേർതിരിക്കപ്പെട്ടതു. ധരിച്ചോൻ=(വിത്തൻ) ധരിക്കപ്പെട്ടവൻ.

(൨൮) ഗാഹാൽ=പ്രവേശാൽ (ചെപ്പാൽ)

(൩൧) പ്രപഞ്ചം=നാസ്തം.

ന്നെയിപ്രപഞ്ചം (൰൨) * മായാഭ്രമാദികളകന്നൊരു
ചിത്സ്വരൂപനായുള്ളവങ്കലഖണ്ഡമെന്നതുമനുദിച്ചു- അ
ധ്യസ്തമാണിതൊരുകാരണകാരണങ്ക ലബ്ധമമായിയക
ലുംബൃഹദർത്ഥത്രൈപെ (൰൩) * സംസാരവേർകൾപ
രനിൽസുഖമിഥ്യയാദി യായൊന്നുചേന്നമതിയിൻ
പരിണാമമെല്ലാം- ഈയുള്ളവക്കുപരനെന്നുവശാൽ
സ്വഭാത്മാ വായിട്ടറക്കമതിലാംമനമററമൂലം (൰൪) *
ചൊല്ലാംപരനെന്ററിവിഴലേതത്തുഷീവനായിയില്ലാ'ത്തവി
ദ്ദ്യയുടെ'കാര്യമതാംമനസ്സിൽ- ബിംബിച്ചവൻഹൃദയ
സാക്ഷിയതായിവേറെ സംബന്ധനായുമതിയിനാൽപര
നാണെനില്ലോൻ (൰൫) * സംഗാൽചിത്തിടെനിഴൽ
സാക്ഷിമനസ്സവററിൻ മങ്ങാതെയഗ്നിപിടിപെട്ടൊരി
രിമ്പുപോലെ- ആത്മാവുബുദ്ധികൾജഡാജഡഭാന
മെന്നതുൽഭൂതമാമിവകൾതങ്ങളിലുള്ളസാമ്യാൽ-(ചേ
ർപ്പാൽ) (൰൬) * വേദാന്തവാക്യമതിനാൽഗുരുവിങ്ക
ൽനിന്നു വിദ്യാനുഭൂതിയുളവായവനാത്മരൂപം- താ
നായറിഞ്ഞുപധിയററു ചിത്തതാരിൽ വാനൊത്ത
തൻവിഷയമാംജഡമൊട്ടൊഴിക്കും (൰൭) * ഏകൻ
വിശുദ്ധനറിയായ്മറിയററവൻഞാ നാകുന്നശോഭ
പടിപുററസദാപ്രഭാതൻ- പൂർണ്ണൻവിശുദ്ധനറിവിൻ
കടികമ്മമറോൻ കണ്ണുന്നതമെരുതിയസുഖാംബുധിയാ

(൰൩) ബൃഹദർത്ഥത്രൈപെ=ബ്രഹ്മത്തിൽ.

(൰൬) ജഡാജഡഭാനം=ജഡചൈതന്യഭേദത്തോന്നൽ.

(൰൭) ഉപധി=ഉപാധി.

digitized by www.sreyas.in

മുഃഖീ (൩൮) * വേദംപാഠംവിജ്ഞരാൽചിന്തിത
ൻഞാൻ വേദിച്ചീടാനിന്ദ്രിയജ്ഞാനദൂരൻ- എന്നുംമൂ
കതൻചിന്ത്യമല്ലാത്തശക്തി ക്കൊന്നാംസ്ഥാനംതിരമ
റ്റുള്ളഭൂമാ (൩൯) * കുടിച്ചീടുന്നൌഷധംരോഗമെ
ല്ലാം കെടുക്കുംപോൽസാധനത്തോടവിദ്യാം വിടാ
ച്ചിത്തംകൊണ്ടുപാരംനിനച്ചാ നടഞ്ഞിടുംഭാവനാ
കൊന്നിടുന്നു (൪൦) * ഇന്ദ്രിയങ്ങളഖിലംമനമോടെ വെ
ന്നിരുന്നോരിടമുഃരമനസ്സായ്- തന്നിൽനിന്നൊരറി
വാംമിഴിതന്നാ ലൊന്നുകാണപരസാധനഹീനൻ
(൪൧) * പരത്തിൻമറപ്പാംയദിവിശപമൊക്കെ പരാ
ത്മാവതാംകാരണെലീനമാക്കി നിറഞ്ഞോൻ സദാന
ന്ദപൂർണ്ണൻവസിക്കു ന്നറിഞ്ഞിടുകില്ലാന്തരംബാഹ്യമൊ
ന്നും (൪൨) * ജഗൽസ്ഥാവരംജംഗമംചേർന്നതോമെ
ന്നുറച്ചീടുസർവ്വംസമാധിക്കുമുമ്പായ്- ഉരസ്സോന്നുതാരം
പരന്തന്നെവാച്യം പരംതോന്നലജ്ഞാനമൂലംനബോ
ധാൽ (൪൩) * അകാരമായനാമമുള്ളവൻപുമാൻഹി
വിശപനാ മുകാരനാമകൻതഥാവരുന്നുതൈജസൻക്ര
മാൽ- മകാരസംജ്ഞനന്ന്യനിവിധംസമാധിമൂലമാ യ
കക്കഗമ്പിലാക്കുവോരിതില്ലതത്പമായറി (൪൪) * നാ
നാത്രുപൻവിശപപുമാനെ അകാരത്തെ ഊനംകൂടാതു
മ്മദ്ധ്യമതിൽഗതമാക്ക്-രണ്ടാമംശംതൈജസമങ്ങുമകാ
രത്തിൽ കൊണ്ടേച്ചേർത്തിട്ടന്തിമഭാഗംപ്രണവത്തിൻ

(൪൩) താരം=പ്രണവം.
(൪൪) ആക്കുവോർ=ഋത്വിക്ക്.
(൪൫) അന്തിമഭാഗം=അവസാനാംശം

(൪൫) * കാരണനാമപ്രാജ്ഞൻതന്നെ പരചിത്തിൽ ചേരുംവണ്ണംചെയ്തുവിമുക്തൻപരനേകൻ- ബ്രഹ്മം താനാണായതുശുദ്ധൻമറവറ്റോൻ ജീവൻഭാവം തെറ്റിയൊരറിവാംകണ്ണൻഞാൻ (൪൬) * പരമാത്മ വിചാരണയിങ്ങിനെവാ ച്ചുരുവൊക്കെമറന്നഥതൻ സുഖഭാക്- പരിമുക്തനകമ്പിതസിന്ധുസമം സ്ഥിര നാംസുഖചിൽ പ്രഭനായ്സതതം (൪൭) * സമതയി ങ്ങിനെചെയ്തോരുയോഗിയാം ശമിതശത്രു "ചെവൻ വിഷയാദിയുംമൂഷിത" മഗ്ഗുണഷട്കമടങ്ങിയോൻവി ഷയമാംമിഴിക്കൾക്കറിഞ്ഞോനെടൊ (൪൮) * ഏവം നിന്നീടെന്നു മാത്മാവിനെത്താൻ ഭാവിച്ചൊട്ടിബ്ബ ന്ധമെല്ലാം തകൎത്തു- പ്രാരബ്ധത്തെ മാനമറുണ്ണ വോൻമേൽ ചേരുംസാക്ഷാദ്വ്യാപിയാകുന്നൊരെങ്കൽ (൪൯) * ആദ്യന്തമദ്ധ്യങ്ങളില്ലതവത്തെ വിദ്വാൻ ഭയംശോകമിവേടെമൂലം- വേദോക്തമാംചോദന യൊക്കെവിട്ടു വേദിക്കയാത്മാവെയശേഷസംസ്ഥം (൫൦) * വാച്ചോൻഭേദംവിട്ടിതാത്മാവുതങ്കൽ ത പ്പില്ലാത്മാവാകുമെന്നോടഭിന്നൻ- അപ്പൻപൂരെ നീർപയഃപാലിലൊന്നാ മപ്പോൽവ്യോമം വാ നിൽവായുങ്കൽവായു(൫൧) * ലോകസംസ്ഥിതന താംമുനിയെന്നാ ലാകെയോത്തറിജഗന്മൃഷയെന്നു- ശാബ്ദയുക്തിവചനാൽഹരിമൂലം ദിഗ്ഭ്രമംശശി (ദ്വി ഭേദമിവപോലെ) വിഭേദമിവേപ്പോൽ (൫൨) *

---

(൫൦) വിദ്വാൻ=അറിയുന്നവൻ. ചോദനാ=വിധി.

digitized by www.sreyas.in

ഏകാലാന്തംസൎവ്വമൊപ്പീലഞാനാ യകാലാന്തംസേ
വയിൽപാറുകെന്റെ- ഏവൻശ്രദ്ധാവാൻപരംഭ
ക്തിയൊത്തോ നാവുംദ്ദൃശ്യൻതന്മനസ്സാൽസദാഞാ
ൻ (൩൩) * എന്നാൽചൊല്ലപ്പെട്ടതെവേദസാരം ന
ന്നായിഷ്ട! പാൎത്തിതേവംനിനക്ക്- ധീമാനേവൻചി
ന്തചെയ്യുന്നതിതം കാമംമുക്തൻപാതകത്തിന്നവൻ
താൻ (൩൪) * തോന്നുന്നെന്നാൽമിഥ്യയാണിജ്ജഗ
ത്തെ ന്നെന്നെചിന്തിച്ചാത്മമാംശുദ്ധചിത്തൻ- ത
മ്പി! സൎവ്വംവിട്ടകന്നാമയൻനി യിമ്പംതിങ്ങുംസൌഖ്യ
വാനായ്‌വരിക (൩൫) * ഗുണമതിൽനിന്നുമേലഗുണ
നാകിയൊരെന്നെയെവൻ സഗുണനെയെങ്കിലുംപ
രിചരിപ്പുമനസ്സുവശാൽ- നിജപദധൂളികൊണ്ടപിച
സോയമുരച്ചസമം ബഹുശുചിയാക്കിടുംത്രിഭുവനംര
വിയെന്നപടി (൩൬) * എന്നാൽഗീതംശ്രുതിശിഖ
യിനാൽവേദ്യനാംപാദനാലെ യൊന്നാംജ്ഞാനംപ
രമുപനിഷത്സാരമാകുന്നിതെല്ലാം- ശ്രദ്ധായുക്തൻഗു
രുപദതലെഭക്തിയുള്ളോൻപഠിക്കിൽ സിദ്ധിച്ചീടുംമ
മപടിവവന്നുണ്ടിതിൽഭക്തിയെങ്കിൽ (൩൭) * ഹരിഃ.
പൊന്നമ്പലഗൃഹയിൽനിന്നൊഴുകുംസുധാംബു
തന്നാൽകുളുൎത്തപദതാരിണയൊത്തദൈവം നന്നാ
യഹംഹരിഹരാഹ്വയബാലദേവം വന്ദിച്ചനീലഗളു
നോതിതുരാമഗീതാ (൩൮) *

ഇതിരാമഗീതാഭാഷാ.

ഹസ്താമലകംഭാഷാ

ഹരിഃ– പോകുന്നതെങ്ങെതിന്നുനീശിശുവേഭവാനാ രാകുന്നുവെന്തുതവപേർവരവെങ്ങുനിന്നു– ഞാൻ ചൊന്നതെൻപ്രിയമതിന്നുരചെയ്കകുഞ്ഞേ യെൻചങ്കെഴുംസുമുഖഎന്നിതിനോതിബാലൻ (൧) * മർത്ത്യൻ ഞാനല്ലല്ലദേവൻനയക്ഷൻ പേർത്തുംബ്രഹ്മക്ഷത്രവിട്ശൂദ്രനല്ല– ഇല്ലംവാഴ്വോനല്ലവർണ്ണീ.നമൌനീ അല്ലാഭിക്ഷുന്നിത്യബോധസ്വരൂപൻ (൨) * മനസ്സിന്ദ്രിയാദിപ്രവൃത്തിക്കുമൂലം വിനഷ്ടാഖിലോപാധിയാകാശതുല്യൻ–ജഗച്ചേഷ്ടയിൽഹേതുവാരക്കനേപ്പോ ലഹം— നിത്യബോധസ്വരൂപൻസ ആത്മാ— (തന്നെയാനിത്യബോധസ്വരൂപൻ) — (൩)മനഃനേത്രമിത്യാദ്യനാത്മാക്കളെല്ലാം സദാതിച്ചുടൽപോലെബോധസ്വരൂപൻ എവൻതന്നെയാശ്രിച്ചുകമ്പംനടക്കു ന്നഹംനിത്യബോധസ്വരൂപൻസ ആത്മാ (൪) * മുഖഛായകണ്ണാടിയിൽകാണ്മതെന്നും മുഖത്തിങ്കൽനിന്നന്യമായില്ലവസ്തു ചിദാഭാസനാംജീവനപ്പോലെബുദ്ധീ ലഹം:— (൫) * യഥാ ദർശമില്ലേൽമുഖഛായപോമ്പോൾ മു

---

(൨) വർണ്ണീ=ബ്രഹ്മചാരീ.

(൩) വിനഷ്ടാഖിലോപാധി.=സകലഉപാധിയും നശിച്ചവൻ.

(൪) ബോധസ്വരൂപൻ=ജ്ഞാനസ്വരൂപൻ.

(൫) ആദർശം=കണ്ണാടി.

ഡംകല്പനാശൂന്യമൊന്നുണ്ടുതന്നെ- തഥാധീയൊഴി
ഞ്ഞാലെവൻഛരായയറോ നാഥം.—(൬) *സ്വയംമാ
നസാദീനുവേപ്പെട്ടതാരാ മനസ്സാദികൾക്കുംമനസ്സാ
ദിയപ്പോൽ മനംനേത്രമിത്യാദികൾക്കെത്തിടാത്താ
നഥം:—(൭) *ഏവൻവേഗപോൽധീയിലേകൻവിഭാ
തി വിശുദ്ധാന്തരൻസ്വപ്രകാശൻതഥാപി- യഥാസൂ
ര്യനേകൻഘടാംഭസ്സിലുള്ളാൻ അഥം:— (൮) * അ
നേകാക്ഷിതൻഭാസകൻസൂര്യനെപ്പോൽക്രമേണപ്ര
കാശിപ്പതാക്കില്ല (വിശ്വം) ഭാസ്യം- ഒരേവൻതഥാ
ധീകളെല്ലാമകന്നാ ലഥം (൯)— * യഥാമിത്രനാൽ
ദീപ്തരൂപത്തെയക്ഷം ഗ്രഹിക്കുന്നതില്ലക്കുനാഭാതന
പ്പോൽ_ യഥാദീപ്തനേകൻപ്രകാശിപ്പിതക്ഷം അഥം
വിത്യ:—(൰) ചലദ്വാദിയക്കുൻയഥൈകോപ്യനേക
ൻ നില്ക്കുന്നതിൽതാനൊരേഭാവരൂപൻ_ ചലിക്കും
വിഭിന്നാന്തരത്തിങ്കലേകൻ അഥം:—(൰൧) *ഘനാച്ഛ
ന്നനക്കൻപ്രഭാഹീനനെന്നാം വിമൂഢൻഹിമത്താൽ
മറഞ്ഞുള്ളനേത്രൻ — തഥാജ്ഞന്നുതോന്നുന്നൊവൻ
ബദ്ധനെപ്പോ ലഥം:—(൰൨) * വിയത്തെന്നപോൽ
സ്വഭരമേകംവിശുദ്ധം സമസ്തത്തിലുംവ്യാപ്തമാമേതുത
ന്നെ- സമസ്തംപ്രപഞ്ചംതൊടുന്നില്ലപാത്താലഥം:—
(൰൩) * സ്ഫടികത്തിനെപ്പോലുപാധികളുണ്ടാം വി
ഭേദംതഥാബുദ്ധിഭേദങ്ങളിൽതെ- ജലത്തിൽകലാസ്യ

---

(൮) ധീയിൽ=ബുദ്ധിയിൽ.
(൰) മിത്രൻ=ആദിത്യൻ അക്ഷം=ഇന്ദ്രിയം.
(൰൨) ഘനം=മേഘം.

digitized by www.sreyas.in

ങ്ങിനെ ചഞ്ചലത്വം തഥാവ്യാപിയായുള്ളോരങ്ങേക്കു
മുണ്ടാം (൧൪) *

ആനന്ദമന്ദാരം

ഹരിഃ- മധുവിമാഥിപദം സ്വഗുരോസ്തഥാ മധുരിതാന്തരനേഷ വണങ്ങിഞാൻ- അധുതദൃക്സ്ഥിതിയാളുമൊരാശയം ദധദഹേത്വ്യവതാദമുമീശ്വര! (൧)* നിത്യമുക്തമതായ്‌വികാരമകന്നതായ്പരിപൂർണ്ണമായ് സത്യമായുരുബോധമായ്സുഖരൂപമായവിനാശിയായ് - പാർത്തുകാണുമവർക്കുഭേദമകന്നവസ്തുവതൊന്നിലെ മൂത്തുശിപ്പിവരണ്ടകുററിമരുസ്ഫടികമുഖങ്ങളിൽ (൨) * വെള്ളി കള്ളർ ജലം വരാടികളെന്നപോൽത്രിഗുണാത്മികാ ഉള്ളതായി നിരുക്ത്യനർഹതാമനാദിയിരുട്ടതിൻ- ഉള്ളിൽബിംബിതനായതേതതുതന്നെസാക്ഷിചിദാത്മകൻ തള്ളയാകിയമായമേലിൽവികാരമാണ്ടശുദ്ധമാം (൩) * ഗുണവിവൃദ്ധിയിനാചിതുവിനാവ്യക്തയെന്നു പറയപ്പെട്ടവോന്നായ് വേശമാണ്ട

---

(൧) മധുവിമാഥി=മധുമഥനൻ. അധുതദൃക്സ്ഥിതി=അകമ്പിതമാത്രാവസ്ഥാനം (സമാധിസ്ഥിതി).

(൩) നിരുക്ത്യനർഹം=ഇന്നവണ്ണമെന്നു പറവാൻകഴിയാത്ത. അനാദിയിരുട്ട്=അനാദിയായ അജ്ഞാനം. മുഖങ്ങളിൽ=മുതലായവകളിൽ.

(൪) വേശം=പ്രവേശം.

digitized by www.sreyas.in

ത്തിലാരവനാകു നീശനോക്ക സകലജ്ഞനമേയ
ൻ (൮) വശ്യമായനഖിലംപണിചെയ്തി വിശ്വമൊക്ക
യുമവൻമറച്ചെയ്യോൻ— തൻവിവൎത്തജഗദങ്കുരമെല്ലാം
തൻവലീങ്കലുരുവായ്സ്വയമാകെ (൯) * പ്രാണികൎമ്മ
മതിനെത്തറയാക്ക്ട്ടുന്നിനായ്പ്രസൃതവസ്ത്രമതേപ്പോ
ൽ— കാണുമാറുലയമായവയെല്ലാ മൂന്നിടുന്നഘച്ചുരു
ക്യപടംപോൽ (൰) * കൎമ്മക്ഷയത്തൊടുസമംലയ
മാക്കിടുന്നി സ്സൂക്ഷ്മാത്മകങ്ങളെഴമാവൃതിശക്തിയിന്ന്—
ഉണ്ടായിരാജസമതാംഗുണവൃദ്ധിയാലെ വിക്ഷേപശ
ക്തിയിതുതാൻമഹദാഖ്യയായി (൬) * ഹിരണ്യഗൎഭ
ചൈതന്യ മിതിൽബിംബിച്ചതാസ്സുരും— വ്യക്താവ്യ
ക്തവപുസ്സുള്ള മഹത്തത്ത്വാഭിമാനിയാം (വ്വ) * ഇ
ച്ചൈതന്യാധിഷ്ഠിതശക്തിയിൽനിന്നുണ്ടാ യുള്ളൊച്ച
സ്സാമസിയാകുമഹംകാരാഖ്യയം സ്ഥൂലാബിംബിച്ച
ള്ളതിതിങ്കൽവിരാട്ടാകും മൂലാഹംകൃത്യഭിമാനീസസ്പഷ്ട
വപുഃ (ൻ) * വിഷ്ണുവാകുംപരാത്മാവിവങ്കേന്നു വിഷ്ണു
പാദാഖ്യമുണ്ടായിപിന്നയും— വാൻവടിവാകുമാത്മാ
വിൽനിന്നിട്ടതാൻവടിവുററുവായുവിരൂപമാം (ഫാ) *
ചേതനമരീന്നുരുവമായിപുനരഗ്നീ മീതയിതിൽനി

---

(൯) വശ്യമായൻ=മായയെ സ്വാധീനത്തിൽ വച്ചവൻ. വിവൎത്തം=രൂപാന്തരമായ്ത്തോന്നുന്ന.

(൬) ആവൃതിശക്തി=ആവരണശക്തി.

(വ്വ) ചൈതന്യാധിഷ്ഠിതശക്തി=ചൈതന്യമാകുന്ന അധിഷ്ഠാനമുള്ളശക്തി.

(ഫാ) വിഷ്ണുപാദാഖ്യം=വിയത്ത് (ആകാശം).

digitized by www.sreyas.in

ന്നുജലമിപ്പൃഥിവിയപ്പിൽ- സൂക്ഷ്മവടിവാമിവകളെ
പ്പൃഥുചമാക്കാ നീക്ഷയുള്ളവാക്കിയഖിലംപകുതിചെ
യ്തു (൧൧) * നന്നാലുഭാഗമിവചിന്ന്യുമാക്കിവച്ചു ത
ന്നംശമെന്നിയവയോടുകലർത്തിയെല്ലാം- പിന്നണ്ഡ
മായവകളിൽപതിനാലുലോകം തന്നിൽ ചമച്ചിതുശ
രീരമതോടുഭോഗ്യം (൧൨) * പ്രാണൻതന്നെതദ്ര
ജോംശങ്ങളൊന്നായ് തുണിട്ടുണ്ടാക്കെന്ന്യക്കിലുംവൃത്തിഭേ
ദാൽ വർത്തിച്ചിടുന്നഞ്ചുനാമങ്ങളോടേ പേർത്തഞ്ചം
ശംവേറുവേറായെടുത്ത് (൧൩) * വാക്കൈകകാൽ
പോലേഗുദംമേലുപസ്ഥം തീർത്താൻപിന്നെസാത്ത്വി
കാംശത്തെയൊന്നായ്- ചേർത്തന്തസ്ഥാനേന്ദ്രിയം
നിന്നിടുന്നു വൃത്ത്യാലേതാൻമാനസംബുദ്ധിരണ്ടാ
യ് (൧൪) * ശ്രോത്രംതോൽകൺനാക്കുമൂക്കെന്നിത
ഞ്ചും സത്ത്വാംശത്തെക്കൊണ്ടുവേറാസൃജിച്ചു ത
ന്മാത്രംകൊണ്ടപഞ്ചീകൃതത്താൽ തത്ത്വംപത്തോടെ
ഴിതായ്സൂക്ഷ്മദേഹം (൧൫) * ഏതീപ്രാജ്ഞൻതൈ
ജസത്ത്വത്തെയിങ്ങീ കീർത്തിച്ചുള്ളീദ്ദേഹതാദാത്മ്യമ
ത്യാ- ഈശൻതദ്വൽസ്വർണ്ണഗർഭന്റെഭാവം വേശി

---

(൧൧) ഈക്ഷാ=നോട്ടം (വിചാരം).

(൧൪) അന്തസ്ഥാനേന്ദ്രിയം=അന്തഃകരണം.

(൧൫) തന്മാത്രം=സൂക്ഷ്മഭൂതം. അപഞ്ചീകൃതം=പഞ്ചീകരിക്കാ
ത്തതു.

(൧൬) ദേഹതാദാത്മ്യമത്യാ=ഒന്നെന്നുള്ളവിചാരത്താൽ. സ്വ
ർണ്ണഗർഭൻ=ഹിരണ്യഗർഭൻ.

ച്ചീടുന്നൊരുപാധിക്കഭേദം (൧൬) * സമഷ്ടിസൂക്ഷ്മോ
പഹിതൻഹിരണ്യ ഗർഭൻഹിസൂക്ഷ്മംപരിരക്ഷചെ
യ്യു- സ്ഥൂലത്തെയെല്ലാംതദുപാധി (യോത്തോ) യു
ള്ളോൻ പാലിച്ചിടുന്നത്രവിരാൾസ്വരൂപൻ (൧൭) *
സ്വസ്വകർമ്മവശമായ്ജനിപെററോൻ വിസ്മരിച്ചുനിജ
രൂപമുഴന്നാൽ- മുക്തിചേരുവതിന്നുണ്ടൊരുപായം
പ്രോക്തനാംദശമന്നുള്ളറിവൊപ്പം (൧൮) * എങ്കിലാ
യത്തുവരാൻപണിപാരം പങ്കുചെയ്തുമനമുള്ളവർകൾ
ക്ക്- തങ്കലുററമനമേവനവന്മൽ ത്തങ്കമെന്നരുളുവോ
ൻപരവിദ്വാൻ (൧൯) * വൈരാഗ്യമാകുമമൃതംവടി
യുന്നവൻതാൻ നിരോഗതസ്ഥൂരിയവൻചെറുതില്ല ശ
ങ്കാ ജ്ഞാനംവിമുക്തികരമെങ്കിലുമീഫലത്തിൻ സ്ഥനം
വിരാഗമിതിഭാഷ്യകൃതാംമതംകേൾ (൨൦) * നിക്കിയുരു
ഭേദമഖിലംചിതിയോടൊന്നാ മൈക്യവടിവുററപടി
നോക്കിയറിയുന്നോൻ- മൌനിവരനാംഹരിവിരിഞ്ചു
മുഖരെല്ലാം നൂനമരുളാസ്തിവനെ വിജ്ഞനിതിപോ
ലും (൨൧) * വൈഷയികദുഷ്ണമതേറെയകലത്താം
ത്തപമത്ര തന്നടയവിത്തിയതുപോലെ ദുല്ലഭയെ
ഴും സായുജ്യാകിയൊരവസ്ഥാ തെല്ലു ഗുരു നോക്കുക

---

(൧൭) സമഷ്ടി=സകലം. ഉപഹിതൻ=ഉപാധിയോടുകൂടിയ
വൻ.

(൧൯) പരവിദ്വാൻ=ബ്രഹ്മത്തെതാനായറിഞ്ഞവൻ.

(൨൦) സ്ഥനം=പൂറ്. ഭാഷ്യകൃതാം=ബ്രഹ്മസൂത്രഭാഷ്യകാര
ടെ (ശ്രീശങ്കരാചാര്യരുടെ).

(൨൧) വൈഷയികം=വിഷയത്തെ സംബന്ധിച്ചത്. വ
ത്തി=(ജ്ഞാനം) വേദനം.

digitized by www.sreyas.in

ഗംകളെന്നിയറിയേണം (൨൨) * മരുന്നിരെല്ലാമറിമ
രുവതുതാൻ നിരുപിച്ചീടിൽപരമിദമഖിലം- പര
മാത്മാവാമതുപടിവിശയം തുരവാക്കീട്ടങ്ങിരിനിജവ
ടിവായ് (൨൩) * സങ്കലനാഭാവമതാംകത്തിയിനാ
ൽചിത്തമിദം എപ്പൊഴുതാംസമ്മദിതം തപ്പൊഴിയെ
ത്തല്പരമാം (൨൪) * ഞാൻചിലപേരുള്ളവനാമെ
ൻചിലപേരുണ്ടതുപോൽ - നെഞ്ചിലെഴുന്നീ വക
യെ ലുഞ്ചനചെയ്തിഞ്ഞുമെടൊ (൨൫) * ചഞ്ചലമററി
ല്ലമനം നെഞ്ചകസഞ്ചാരിയററി- ചഞ്ചലതാതൻപ്ര
കൃതി വഞ്ചിതമായെങ്കിലിരു് (൨൬) * അമൃതമുര
ച്ചാർമുനിവരരപ്പോ ളമൃതിൻഭാവംവഴിയെഴുമുലം- സു
ഖമടിയാനാമിതിനറിയേണം വിഖനചിയാരുംഘ
നസുഖപ്രഗൻ (൨൭) * മനൊനിഗ്രഹത്തിനാധീനം
നിനച്ചാൽതുനിക്കുന്നദുഃഖക്ഷയംതന്റെബോധം- വി
നാശംഭവിക്കാസ്സുമംതൊട്ടിതെല്ലാം വനാനന്ദമുള്ളോ
റിവൻമൌനിമുത്താം (൨൮) * ഭോഗവാസനയകററി
യശേഷം ഭേദവാസനയഃതാട്ടകറ്റരെ- ഭാവനാചിഴ
തുമുടൊട്ടതള്ളി സ്സാവധാനമിദിമുക്തിവരും പോൽ
(൨൯) * ആസ്ഥയൊന്നൊഴികിലനുവിമുക്തൻ ആസ്ഥ
യിൻഗ്രഹണമാംബെഹുദുഃഖം ചാസ്തവത്തിലൊരുവൻ
പരനേകൻസ്വസ്ഥനാമറിഖിലായതുതാനായ്(൩൦) *

---

(൨൩) വിശയം=സംശയം.

(൨൫) ലുഞ്ചനംചെയ്=ഛേദിക്ക്.

(൨൮) വിഖൻ=ഇന്ദ്രിയശൂന്യൻ.

digitized by www.sreyas.in

സംസാരാബ്ധിയിലാശാ ഗ്രാഹത്താലെഗൃഹീതരായ്ക്രൂരം ചുഴിയിലലഞ്ഞവരോരാൻ തുഴയൊടുതോണിമനസ്സറിഞ്ഞാലും (൩൭) * യമമൊടുനിയമംത്യാഗം മൌനംദേശശ്ചകാലമതുപോലെ പീഠമഥമൂലബന്ധം ജരാഖ്യംഗത്തിനുള്ളനേർമ്മപുനഃ (൩൮) * നോട്ടംപ്രാണായാമം കൂട്ടെപ്രത്യാഹരിക്കധാരണമേൽ ആത്മധ്യാനസമാധിക ളിമ്മാത്രാംഗങ്ങൾരാജയോഗമതിൻ (൩൯) * എല്ലാംബ്രഹ്മമിതെന്നബോധമരിനാൎക്കില്ലെന്നിയുണ്ടായിട്ടും വല്ലാത്തിന്ദ്രിയരാശിതന്നുടനടക്കംതാൻയമംചെയ്തിടം ചൊല്ലാമൊന്നിലുദിച്ചിട്ടന്യൊരുസജാതീയംപിടിച്ചങ്ങുകൈ വല്യത്തിന്നൊഴിവാക്കിതിന്നെതിർവിജാതീയംസദാബുധിമാൻ (൪൦) * ത്യാഗമകററിസ്സൎവ്വംഭോഗംവിട്ടുള്ളതാൻഭവിച്ചീടൽ॥ രാഗാമോഹമിതെല്ലാം വേഗംനിൎണ്ണിതമാ (ക്ഷണംവിടുന്ന്) ക്ഷവിട്ടാനോ! (൪൧) * കൎമ്മേന്ദ്രിയങ്ങൾമനമോടടയാതതീൻ ച്ചുമ്മാതിരിഞ്ഞു വരുവോനെത്തു യോഗിയെത്തും— ഇന്നായതാകുമൊരിരിപ്പുതന്നെ മൌന മെന്നോതിടുന്നറിവുമൂത്തവരാം മഹാന്മാർ (൪൨) * യാതൊന്നിലിപ്പുജനമാദ്യവസാനമദ്ധ്യേ യാതൊന്നിനാൽ സകലതും പരിപൂൎണ്ണമാണ് ആത്മകമററൊരത്തുതാൻവിജനംനിനച്ചു മാതാവുപോൽപു

---

(൩൮) പീഠംചതുരാസനം.

(൪൧) മാഗമോഹം-രാഗമോഹമടയത്ത്.

(൪൨) അറിവുമൂത്തവർ-ജ്ഞാനംകൊണ്ടു മൂത്തവർ.

റവർബ്രഹ്മവരിഷ്ഠരായോർ (൩൬) * കല്പനതന്നെ ബ്രഹ്മാ ദൃഢിലത്തിന്റെനിമേഷമാത്രത്താൽ– നി ൎദ്ദേശിക്കപ്പെട്ടവിതു കാലഖചസ്സാലഖണ്ഡ ചിന്മാ ത്രം (൩൭) * ബ്രഹ്മചിന്തസുഖമായെതിലാകും സ മ്മതംപറകിലാസനമേതൽ– പിന്നയുള്ളവയൊഴിച്ചി ട്ടവോന്നാം കന്നൊടൊത്ത സുഖമെന്നതു സാക്ഷാ ൽ (൩൯) * സൎവ്വത്തിന്നുംമൂലമാമേതുതന്നെ നിൎവ്വ ഗ്ഗിക്കുംചിത്തബന്ധംയതീന്നാം – നിൎവൈരന്മാരായ യോഗീന്ദ്രരാലെ ഗവ്യാപോഹൈ സേവ്യമീ മൂലബ ന്ധം (൪൦) * അംഗസമത്വമതെന്ന്യെ തിങ്ങിസ്സമമാ യചിത്തിലൊത്തുലയം– താനേദേഹസമത്വം വന്ന കാഷ്ഠംപോലെ നില്പതല്ലറിക (൪൧) * ആശ്രയമാ തൊരിടമാണ് വിരാമമൊപ്പം ദൃശ്യാദിമൂന്നിനുമുറച്ചി ടിലങ്ങുദൃഷ്ടി– വച്ചീടവേണമിതുനല്ലതുമൂക്കിനഗ്രേ പി ച്ചുക്കേപരുവൊരുനോക്കലതൊന്നുമല്ലാ (൪൨) * ചി ത്താദിയാകുമെല്ലാ വസ്തുക്കളിലുംപരന്റെഭാവനയാ ൽ– എത്തുംവൃത്തിനിരോധം പാർത്താൽപ്രാണന്റെ രോധനംമഹതാം (൪൩) * പ്രപഞ്ചജാലത്തിനുടേനി ഷേധം ഗോ(പായിതും) പിച്ചിടാൻ നല്ലൊരുരേചകം കേൾ– ബ്രഹ്മംസ്വയംതാനിതിവൃത്തിയേതു സമ്മോദ മോതാമിതുപൂരകാഖ്യം (൪൪) * പിന്നീവൃത്തിക്കുള്ള

---

(൩൯) ഏതൽ=ഇത്.

(൪൦) നിൎവ്വിഭിക്കും=പരിതപിക്കും.

(൪൧) ദൃക്=ദൃശ്യം, ദർശനം. (ദൃശ്യാദിമൂന്ന്)

(൪൩) രോധനം=തടയൽ.

നൈശ്ചല്യമൊന്നു തന്നെയാകുംകുംഭകംവിജ്ഞന്നെന്നാൽ- ശ്വാസംപിടിപ്പിക്കയാകുന്നകൎമ്മം പ്രാണായാമംയോഗികൾക്കുള്ളതൊന്നാം (൪൯) * വിഷയങ്ങളിലൊക്കെയാത്മഭാവം വിചാരംവിട്ടുപരീക്ഷചെയ്യതികൽ- സ്വമനസ്സിനെഴുന്നേൽക്കുന്നാൾ സമമായുള്ളതിതംശമന്യമാകും (൫൦) * പോകുന്നതേതിൽമനമങ്ങുനീക്കിവച്ചി ട്ടാകപ്പുറന്നേപരന്നുള്ളൊരുദൎശനത്തിൽ- തന്നേമനോവിധൃതിധാരണയാണച്ചിൽത്താനെന്നുള്ളവൃത്തിയതിനോടവലംബമെന്ന്യേ (൫൧) * * നില്പിൽധ്യാനംപോയിളക്കംസ്വയംചിൽ പോകൽകെട്ടുള്ളോരുവൃത്തിയിടെനീക്കം- പാക്കന്നോൎച്ചൊന്നാൎസമാധീന്നുമാഖ്യം വാഴ്ത്തുംപോലീവണ്ണമേചെയ്യുനിത്യം (൫൨) * അറിഞ്ഞുതന്നെത്തിറമോട്ടചിത്തമേ രേത്തിരിക്കുന്നമനുഷ്യനോക്കിൽ- നിറഞ്ഞിരിപ്പുണ്ടുപരത്തിലിങ്ങുമെ നുറച്ചുവേദാന്തികളോതിടുന്നിതു (൫൩) * അവിദ്യയററാൽനിജബോധമൊന്നിനാലവിച്ചിൽദേഹത്തിനുദിക്കവേണ്ടുകിൽ- ഭവിച്ചിട്ടുംചക്രമറിപ്പുപോലയി ങ്ങവിദ്യതൻസംസ്കൃതിനില്ക്കുവീണിടാ (൫൪) * ബാധിതാനുവൃത്തിയെന്നുപേരിതിന്നുരച്ചിടാം ബാധയില്ലിതിൻപ്രവൃത്തിമൂലമായ്ബ്ബുധന്നറി. മൂവിധത്തിലുണ്ടവിദ്യതൻവിനാശമന്ത്യമോ കൈവരുന്നതിസ്ഥിരമൂലകൎമ്മഹാനിയിൽ (൫൫) * കണ്ടേ

---

(൪൯) നൈശ്ചല്യം=ഇളക്കമില്ലായ്ക.

(൫൧) വിധൃതി=വിധാരണം.

കാലാഖ്യനാമഭൂദാഷപാശ്മദാസൻരചിച്ചതാം ആനന്ദമ
ന്ദാരമിദം മുദേഭൂയാദപിദാം(നമഃ)നതിഃ (൫൨)

സമാപ്തം

ഹരികീർത്തനം.

ഹരിഃ— കത്തുംശിഖിക്കരിമയെത്തുന്നൊളിപ്പുരയി ലസ്തംഗമിച്ചമിഴിയാൽ കാണ്മതിന്നരിയ- ചിത്തിങ്ക ലൊത്തുലയമാംപോലെചിത്തമത്തു വത്തിക്ഷമാറങ്ങൾ ക ദേവേശകൃഷ്ണജയ (൧) * കാണാകമേരുസുഷിരാന്ത സ്ഥമാംപരചി ദേണാങ്കജാതസുധയാപ്ലാവിതംസവ മി- വീണാകപണ്ണെസുഷിമുനദപാരിഹൃൽ, 'പ്രണവ ബാണാവലക്ഷഗത-ദേവേശ':(൨) * ഖിട്ടീടുവാനപ്പുന ഋതമാനമേകനില പെട്ടീശനൽചിതിയൊടൊന്നായ് സപുമാത്തുടനെ- തട്ടിട്ടുനേതിവഴിയെല്ലാംമനംവിള്ള വിൽ നട്ടിടുമാറങ്ങൾക-ദേവേശ:(൩) * കീനാശനാശ നമനസ്സ്വിവൻധിഷണ ക്ഷുനാസ്സതിന്നബലതനൂ ത്രുവത്തരിയിൽ- മീനാസ്സിനലക പാലിച്ചദേവ വ ടിവാനായയിൽധരതി-ദേവേശ: (൪) * കന്നൊത്ത സൌമ്യമനുവേലംകൊതിക്കമവ നൊന്നൊന്നകററി വിഷയംറിങ്കലാക്കമനം- മുന്നൊത്തസൽസ്ഥിതിമറ

---

(൧) അസ്തംഗമിച്ച=അസ്തമിച്ച. വീണാശബ്ദതുല്യശബ്ദമുള്ള.

digitized by www.sreyas.in

ന്നുള്ളകണ്ണമണി തന്നൊപ്പിതിന്നരുൾക-ദേവേശ:(൫)
ക്കുറെങ്കിലില്ലഭഗവാനെന്നുലോകർപാറ കേറുന്നതിന്നു
വഴിയുണ്ടായിടാസ്സതിനു- വീറുററഭക്തിയുടയോനിൽ
കൃപാരസമ ത്തുറേണ്ടകാലമിതു-ദേവേശ:(൬)* കേദാര
മദ്ധ്യമതിലപ്പംമിഴിച്ചുമിഴി യാദായചിത്തമൊടലക്കുന്ന
വായുവിനെ- പൈദാഘകാലഗതിയെല്ലാമമക്ഷ്വതി
നൌദാസ്യവൃത്തിയരുൾ-ദേവേശ:(൭) * കൈവല്യപാ
ത്രമതുതാനായെഴുംവടിവു കൈവന്നതങ്ങുകളുമന്നെ
ന്നുരാസർകൾ- സൈവാഘമേഷചിതിയെന്നെന്നി
യില്ലിവന്നു ദൈവാശ്രയൻകരുത്തു-ദേവേശ:(൮) കൊടീ
രവുംനിടിലദേശത്തിലിട്ടുമ്മട്ട പാടീരവുംമണിയുമാവ
ന്ന്യമാലയതും- മൂടീട്ടുവാഴ്വാരുജഗന്നാഥമോത്തുബ
ത പാടീട്ടുവാനരുൾക-ദേവേശ: (൯) * കൌമുദപത
ത്തിലുള്ളവാം ശ്വേതിമസ്സമതി വൈമുഖ്യമേകുവൊരു
നിൻപുഞ്ചിരിപ്പുതുമ- കൈമൃത്യമെന്നിയുരയില്ലീശ
സൌധമിതിമൊമൃഢ്യമാനമവ-ദേവേശ: (൰) * ക
ണ്ണാവസക്തജനഭീയാംഗജേന്ദ്രനൊരു കണ്ഠീരവൻസ
പദിനീയാശ്വവിച്ചുമമ- കുണ്ഠീകരിച്ചുദുരിതംവിഷ്ണുപാദ
മതിൽ മണ്ടീടുമാറരുൾക ദേവേശകൃഷ്ണജയ (൰൧)

---

(൭) കേദാരം=ലലാടാന്തശരീരം.

(൮) ന്നുരാസർകൾ=നരകഴുതകൾ.

(൯) പാടീരം=ചന്ദനം.

(൰) ശ്വേതിമാ=വെളുപ്പ്.

(൰൧) കണ്ഠീരവൻ=സിംഹം.

digitized by www.sreyas.in

ഹരിഃ — ഒന്നായ്യോന്ന്യംബുജാതപ്പിശദമകളമായ്
ശ്രീപരാശബ്ദഭാക്കായ് നിന്നാനന്ദംവിതറും ഹൃദയ
കമലമാ ദ്വൈതമായ്ശ്ലിഷ്ടമായേൽ — എന്നാളുംതേടി
വേദാഗമമുടിവൊഴിവായ് ചൊല്ലുമച്ചിത്സ്വൈക്യ ക്ക
ന്നായ്ക്കിന്നുംമദന്തർഗൃഹമണിമുരഭിത്തേകണം മംഗളം
മെ.

ഹരിഃ — താരക്കണ്ണാടിതന്നിൽപ്രതിഫലനമെട്ട
ത്തിട്ടുനീയെൻപുരാനെ! താരായോഗംധരിപ്പോക്കമ
ലസഹിതിയങ്ങേക്കുവോന്നോപ്പുന്താനോ — നീയുക
കാംക്ഷാമുളക്കുന്നുത്തരി ക ധ്യ നാ വൃഷ്ണിവംശപ്രദീപം
ചേരുംഭക്ത്യാപുകഴ്ത്തുന്നടിയനടയവൻനീയൊഴിഞ്ഞി
ല്ലയാതോൻ (൧)

ഹരിഃ — കണ്ഠേകാലനുപോലുംദുരധിഗമമതായു
ള്ളനൽപ്പൂവിൽമാവൈ കണ്ഠേചേരുംമനോവാരണവ
രനെയജൻചില്ലുകഴിൽനീയിടേണം — പണ്ടേതിൽത
ന്നെരണ്ടേററാരുപരമരസംമോന്തിയൊന്നാംഭവാനോ
ടുണ്ടേവംവീണകേഴുന്നകമലരിലിവൻ കൃഷ്ണ! കൃഷ്ണാച്യു
തേശ! (൧)

---

(൧) ഹൃദയകമലമാ = ഹൃദയകമലംവരെ. സഹിതി = സാഹിത്യം (ചേർപ്പ്) ശ്ലിഷ്ടം = ചേർന്നത. മേൽ = മുകളിൽ.

(൧) കണ്ഠേകാലൻ = ശിവൻ. ദുരധിഗമം = അറിവാൻ പാടില്ലാത്ത (എത്താത്ത)

digitized by www.sreyas.in

രാമഹൃദയം ഭാഷാ.

പിന്നീടു രാമനരികാന്നൊരു വായുപുത്രൻ തന്നോടു ജീവജഡചിത്തുകൾതന്റെതത്വം- നിന്നോടു ഞാൻ പറവനായതു കേൾക്കയെന്നു ചൊന്നൊന്നു പാർവ്വതിയൊടായതുൾ ചെയ്തു ശംഭുഃ (൧) * ആകാശഭേദമെന്നു പോലറിയപ്പെടുന്ന താകുന്നു മൂന്നുവിധമായി മഹാനഭസ്സ്- നീരാശയത്തിലതിനാലളവിട്ടുവാൻ പോൽ വാരാശയത്തിൽ നിഴലിച്ചനഭസ്സിവണ്ണം (൨) * ചിത്തീവിധത്തിലുളവായി സമഷ്ടിബുദ്ധി യുക്തന്മഹേശനകതാർ നിഴലെന്നുരണ്ടും- സത്തായിടുന്ന പരമാത്മപദാർത്ഥമൊന്നും ചേർത്താണു തന്നെ ചിതി മൂന്നുവിധം പറഞ്ഞു (൩) * ചിത്തീന്നെഴുന്ന നിഴലുള്ളൊരു ബുദ്ധിതന്റെ കർത്തൃത്വമെന്നതു വികാരവിഹീനനായി- നിർഭേദനായിടിന സാക്ഷിയിലജ്ഞരാലെ ജീവത്വവും ഭ്രമമൊടേററിയതായിടുന്നു (൪) * ചിച്ഛായയായതു മൃഷാഭ്രമമാ“ണവിദ്യാ വിശേഷമാന്നി”തുളവായിതി ചൊല്ലിടുന്നു- തദ്ബ്രഹ്മമോ നിഖിലഭേദമകന്നതാണ് ഭേദം കരേറിടുമുപാധിനിമിത്തമാകും (൫) * ആഭാസ

---

(൨) മഹാനഭസ്സ്=മഹാകാശം, നീരാശയം=തടാകം.
(൩) സമഷ്ടി=സമസ്തം. ചിതി=ചൈതന്യം.
(൪) വികാരവിഹീനൻ=വികാരശൂന്യൻ. നിർഭേദൻ=ഭേദമററവൻ.
(൫) ചിച്ഛായാ=ചിദാഭാസൻ. മൃഷാഭ്രമം=മിഥ്യാബുദ്ധി. അവിദ്യാവിശേഷം=അവിദ്യാഭേദം.

digitized by www.sreyas.in

നുള്ളൊരവിദ്യയെത്തൊഴിച്ചു ജീവനു ശുദ്ധനോടഖണ്ഡ
മതാകുമൈക്യം- ചൊല്ലപ്പെട്ടന്നിവിടെയപ്പടിതത്ത്വ
മസ്യാദ്യാകും മഹാവാക്യമൊടൊത്തൊരു വാക്യവൃന്ദെ:
(൬) * എപ്പോഴുജ്ജീവപരർത്തങ്ങടെയൈക്യബോധ
മുളവാം ശ്രുതിമഹാവചനത്തിനാലെ അപ്പോളവി
ദ്യയതു കാര്യമതാം പ്രപഞ്ച മൊപ്പം നശിക്കുമതിനി
ല്ലൊരു ശങ്കയല്പം (൭) * എന്നിഷ്ടനായവനറിഞ്ഞിതു
തത്സ്വരൂപ മൊന്നിങ്കൽ നില്ക്കുമിഹ ഭക്തിവിഹീന
രായി- ശാസ്ത്രാന്തരങ്ങളിലാഴുമവർക്കു ബോധ മെത്തി
ല്ല മുക്തിരപി ജന്മശതങ്ങളാലും (൮) * നിന്നോടെ
ന്റെ രഹസ്യമായ ഹൃദയം ശുദ്ധ! കഥിക്കപ്പെട്ട ന്നെ
ന്നാൽ താൻ പരനാലെ ഭക്തിരഹിതന്നായി ശഠന്നായി
തു- രാജ്യത്തിന്നു മഹേന്ദ്രനുള്ളൊരു പദത്തിങ്കേന്നുമേ
റാം മഹൽ സജ്ജം ചെയ്യുതാകയാൽ പരനനല്കീട
ന്നതിന്നായിടാം (൯)

ശ്രീബാലാഖ്യയമീന്ദ്രാം
ഘ്ര്യംബുജഭൃംഗേണ നീലകണ്ഠേന
ശ്രീരാമഹൃദയഭാഷാ-
നിർമ്മിതിയാലോകി സന്മതിഃ സജ്ജനേ

---

(൬) ജീവപരർ=ജീവബ്രഹ്മങ്ങൾ. അവിദ്യതന്റെകാര്യമാ
യ പ്രപഞ്ചത്തോടൊപ്പം നശിക്കും.

(൮) മുക്തിരപി=മുക്തിയും.

(൯) സജ്ജം ചെയ്യുന്നത്=സന്നദ്ധനാകുന്നത്. (വജ്ജ്യം=പാക്ക
ളാകയാൽ) എന്നുമാം. ബാലാഖ്യനായിരിക്കുന്നയമീന്ദ്രന്റെ പാ
ദമാകുന്ന അബ്ജത്തിനു വണ്ടായവനാൽ. നിർമ്മിതി=നിർമ്മാണം
(ഉണ്ടാക്കൽ)

digitized by www.sreyas.in

ആത്മപഞ്ചകംഭാഷ.

ഹരിഃ- അല്ലിന്ദ്രിയങ്ങൾമനമല്ലശരീരമല്ല പ്രാണങ്ങളല്ലഹമഹംകൃതിയല്ലബുദ്ധിഃ- ദാരങ്ങൾകുഞ്ഞുകൾനിലംധനമാദിയല്ല സാക്ഷ്യന്തരാത്മകനഹംശിവനാണ്നിത്യൻ (൧) വള്ളിയെന്നറിയായ്കയാലതുസർപ്പമായിട്ടുമാറുംപോ ലുള്ളിലാരഹമെന്നബോധമെഴാതെജ്ജീവനതായിതാൻ സിദ്ധവാക്കതിനാലഹിഭ്രമമാറിവള്ളിയതായപോൽ ബുദ്ധമായിതുജീവനല്ലശിവോഹമെന്നുഗുരൂക്തിയാൽ (൨) * സത്യബോധസുഖസ്വരൂപമതായിടുംപരവസ്തുവിൽ മിഥ്യയാകിയവിശ്വമുണ്ടറിയുന്നുവിഭ്രമശക്തിയാൽ- സുഷുപ്തിമോഹബലാൽ സ്വപ്നസമാനമായിതസത്യമാം നിത്യനങ്ങിനെശുദ്ധനാംപരിപൂർണ്ണനൊന്നഹമേശിവൻ (൩) * എങ്കൽ നിന്നകലത്തുസത്യമതാംജഗത്തണുതുല്യമായെങ്കിലും നാഹിബാഹ്യവസ്തുവവിദ്യയാൽപരികല്പിതം- ദർപ്പണത്തിനകത്തെഴുന്നവപോലെയദ്വയനായിട്ട ന്നിപ്പുരീശനിലുണ്ടുതോന്നിവരുന്നുഞാനതിനാൽശിവൻ (൪) * ജന്മവൃദ്ധിവിനാശമററവനാണ്ഞാൻപറകപ്പെട്ടും

---

(൧) അഹംകൃതി=അഹംകാരം. (ധനമാദ്യകന്നോൻ) എന്നുമാം.

(൨) അഹിഭ്രമം=സർപ്പമെന്നശങ്കാ. ബുദ്ധം=അറിഞ്ഞത്. ഉണ്മയായതു=ഉള്ളത്.

(൪) ശിവശബ്ദലക്ഷ്യൻ=ശിവശബ്ദത്താൽ ലക്ഷ്യമാക്കപ്പെട്ടവൻ.

digitized by www.sreyas.in

മായയാലുള്ളവായിട്ടുന്നവദേഹധൎമ്മമശേഷവും- ചി
ത്സ്വരൂപനിനിക്കകൎത്തൃതതൊട്ടതില്ലഹംകൃതി ക്ക
ന്മയായതുതന്നെഞാൻ ശിവശബ്ദലക്ഷ്യപരാല്പരൻ
(൫) * ഞാൻജാതനല്ലമരണംജനിനിയങ്ങിനിക്ക ഞാ
ൻപ്രാണനല്ലപശിദാഹമതെന്തുചിത്തം ഞാനല്ലശോ
കമതുപോൽമമമോഹമെങ്ങു കൎത്താവുഞാൻനഹികൎ
ത്താമമബന്ധമുക്തീ (൬)

ബാലനാമയമിന്ദ്രന്റെ
ഭൃത്യനാംനീലകണ്ഠനാൽ
ആത്മപഞ്ചകഭാഷേയം
കൃതാജ്ഞാതാവിമുക്തിദാ.

കൈവല്യകന്ദളി.

ഹരിഃ— ഓന്തത്സൽ= തസ്മാ അൎക്കനാഗ്നേക സ്മൈ ചനതേജസേനതിഃസേയം- ഖാനിലവഹ്ന്യബ്ജ്യാന്തംസ്രക്ഫണിസദൃശം യതഃസമുദ്ഭൂതം= ആകാശം തുടങ്ങി പൃഥിവീപൎയ്യന്തമുള്ള ഭൂതസമൂഹങ്ങ

(൬) നഹി= അല്ല. ബന്ധമുക്തീ= ബന്ധമോക്ഷങ്ങൾ.

(൭) ഇയം= ഇത്. കൃതാ= ചെയ്യപ്പെട്ടത്. ജ്ഞാതാ= അറിയപ്പെട്ടത്. വിമുക്തിദാ= മുക്തി തരുന്ന.

digitized by www.sreyas.in

ൾ യാതൊന്നിൽ (ഭ്രമത്തിൽ) വള്ളിയിൽ പാമ്പു
പോലെ ഉണ്ടായവയായിരിക്കുന്നുവൊ ആ ശിശ്രുവി
ൻെറ പേർപോലേയുള്ള പേരോടുകൂടിയ അനിൎവ്വച
നീയമായ ഒരു തേജസ്സിനു നമസ്കാരം (൧) * പ്ര
ണിഗദികൎമ്മീക്രിയതെ പരമിഥസംവിൽസ്വരൂപമി
തി സൎവ്വഃ- ഭദ്രംകൃഷീഷ്ടഹൈയംഗവീനവേഷംപ്രവി
ഷ്യദൌഭാഗ്യം- ഇവിടെ ജ്ഞാനസ്വരൂപന്തന്നെ
വാക്കിനു വിഷയമാക്കി ചെയ്യപ്പെടുന്നു എന്നിതു ഹേ
തുവാൽ അവനവൻെറ ദൌൎമ്മനസ്യത്തെ വെണ്ണ
പോലരച്ചു മൃദുവാക്കിക്കൊണ്ടു മംഗളത്തെ ചെയ്യു
ട്ടെ (൨) * മായാകാൎയ്യമശേഷം മായൈവപരംനി
രൂപണെനാന്യൽ- യദ്ഘടകടകാദ്യഖിലം മൃദ്ധാടക
മുഖ്യരൂപതൊവിദിതം (൩) മായയാലുണ്ടായവ എ
ല്ലാം വിചാരിച്ചു നോക്കുമ്പോൾ മായതന്നെ- വേ
റൊന്നുമല്ല- എന്തെന്നാൽ കുടം- വള- മുതലായവ
എല്ലാം മൺ പൊൻ മുതലായവയുടെ രൂപമായ്ത്തന്നെ
അറിയപ്പെടുന്നതുകൊണ്ടു. (൩) * സ്വപ്ന ഇവകണ്ഠ
ദേശെ ജാഗ്രതിചില്ക്കുഡ്യ എവ സേയമപി- ജാഗത
ചിത്രം രചയതി നശ്യതി സമ്യങ്നിരീക്ഷ്യമാണൈ
ഷാ= സഹകാൎയ്യേണഹി തുഥരാ നിൎവ്വചനീയാച
വാസ്തവീ കഥിതാ- ശ്രുത്യാ വിചാരദൃഷ്ട്യാ ലോകദൃ
ശാചാപിസാ സ്വയംക്രമശഃ (൪-൫) * കണ്ഠദേശ
ത്തിൽ സ്വപ്നമെന്നപോലെ ജാഗ്രല്ക്കാലത്തിലും ചേ
തനമാകുന്ന ചുവരിന്മേൽ ഈ മായാ ജഗൽചിത്ര
ത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നു- ഇമ്മായാ ഉററു നോക്കുമ്പോൾ

digitized by www.sreyas.in

അതിൻ കാൎയ്യമായ പ്രപഞ്ചത്തോടെ നശിക്കും. വീണ്ടും മായാ വൈദിക- യൌക്തിക- ലൌകികദൃഷ്ടികളാൽ മൂന്നു മിഥ്യാ- അനിൎവ്വചനീയാ (വാക്കിനൊത്താത) സത്യം എന്നു വരുന്നു. (൪-൧) * യാമാസേയം മായാവിദ്യാ യാനൈവവിദ്യതെസാക്ഷാൽ- പ്രോച്യത ഏവം ബഹുധാ ജ്ഞാനേന വിനശ്യതീതിചാജ്ഞാനം. മാ എന്നു നിഷേധശബ്ദത്തിന്ന് അൎത്ഥമാകുന്നതേതോ അതു മായയെന്നും പരമാൎത്ഥമായേതില്ലയൊ അത വിദ്യയെന്നും ജ്ഞാനത്താൽ നശിക്കുന്നതുകൊണ്ടു അജ്ഞാനമെന്നും ഇങ്ങിനെ മായാ അനേകവിധം ചൊല്ലപ്പെടുന്നു. (൩) * അപവരകസ്ഥതമോവൽ സ്വാശ്രയവിഷയേയമീക്ഷ്യതെമുനിഭിഃ- ജീവാശ്രയേതികേചന തന്നാസമഞ്ജസമേദാനുഭവമൌഢ്യാൽ (൧) ഉറക്കറയിലിരിക്കും ഇരുട്ടെന്ന പോലെ ഈ മായാബ്രഹ്മത്തെ യാശ്രയിച്ചതിനെത്തന്നെ വിഷയമാക്കുന്നതെന്നു പറയപ്പെടുന്നു- വാചസ്പതി മിശ്രർ മുതലായ ചിലർ ഇതു ജീവാശ്രയയെന്നു പറയുന്നു- ഇതനുഭവത്തിനു ചേരായ്കയാൽ യുക്തമല്ല. (൧) * യൽപൂൎവ്വസിദ്ധതമസഃ പശ്ചിമ ഇഹനാശ്രയസ്തഥാവിഷയഃ- അപിചഭവേജ്ജീവാശ്രയതാത്രാജ്ഞാനാഭിമാനിതാവശതഃ (൫) എന്തെന്നാൽ ആദ്യമുള്ള ഇരുട്ടിനു രണ്ടാമതുണ്ടായതാശ്രയമാകാത്തതിനാൽ- എങ്കിലും (ഞാൻ അജ്ഞൻ എന്ന) അഭിമാനത്താൽ ജീവാശ്രയത്വവും സംഭവിക്കുന്നതായി അനുഭവമുണ്ടാകുന്നതെ ഉള്ളു. (൫) * തിമശ്ശമീ

digitized by www.sreyas.in

ബാന്ധകാരം നാവരിതാചിതിമിതീഹമാസ്ഥ്യതിഃ (മ
തിഃ)-സാ സ്യാവൃത്തിചിതേരിവയന്നവിരോധഃ സ്വ
കീയസംശ്രയതഃ (൯) അന്ധകാരം ആദിത്യനെ മറ
യ്ക്കാത്തതുപോലെ ഈ മായാചൈതന്യത്തെ മറയ്ക്ക
യില്ലെന്നു ധരിക്കരുത്- ഈ മായയ്ക്കു ബുദ്ധിവൃത്തിയി
ലുണ്ടായ ചൈതന്യത്തിൽനിന്നും വിരോധമെന്നല്ലാ
തെ തനിക്കാശ്രയമായ സാധാരണ ചൈതന്യത്തി
ൽനിന്നും യാതൊരു ഹാനിയും ഇല്ലെന്നുള്ളതെതൊ
അരതിനാൽ (൯) * തദിദംതഥായഥാ രണിസം
സ്ഥശിഖീനബാധകസ്തമസഃ- കിന്തുമഥനോത്ഥപാ
വക ഏവബാധതേസാധുസാധകസ്തുപരഃ (൧൦) അര
ണിക്കമ്പിലിരിക്കുന്ന അഗ്നി ഇരുട്ടിനു സാധകമെന്ന
ല്ലാതെ ബാധകമാകാത്തതും അതിനെ മഥിക്കുന്ന
തിനാലുണ്ടാകുന്ന അഗ്നി തന്നെ ബാധകമാകുന്നതും
എങ്ങിനെയോ അതുപോലെ തന്നെ (എന്നറിക)
(൧൦) * വിക്ഷേപാവൃതിഭേദേന ദ്വൈരൂപ്യമുച്യ
തെശക്തേഃ- വിക്ഷേപാഖ്യശക്തിസ്തു ലിംഗാദ്യബ്രഹ്മാ
ന്തമുത്സൃജേൽപരാ- ആവരണാഖ്യാവരതെ ദൃന്തർ
ദൃശ്യഭേദമഥ നാന്യേ- സർഗ്ഗബ്രഹ്മവിഭേദം ചൈഷാ
സംസാരഹേതുരിതിവിദ്യാൽ (൧൧-൧൨) വേദാന്ത
ശാസ്ത്രത്തിൽ വിക്ഷേപാവരണഭേദത്താൽ ശക്തി
യുടെ രണ്ടു രൂപങ്ങൾ ചൊല്ലപ്പെടുന്നു- വിക്ഷേപശ
ബ്ദവാച്യയാകുന്ന ശക്തി സൂക്ഷ്മശരീരം മുതൽ അ
ണ്ഡംവരെയുമുണ്ടാക്കുന്നു- ഇതിൽനിന്നന്യയായ ആവ
രണശക്തി ഉള്ളിൽ ദൃഗ്ദൃശ്യങ്ങളുടെ ഭേദത്തെയും പു

digitized by www.sreyas.in

റത്തു സൃഷ്ടിസ്രഷ്ടാക്കളുടെ ഭേദത്തെയും മറക്കുന്നു. ബന്ധഹേതുവും ഇതുതന്നെയെന്നറിയണം (൧൧-൧൨) * ലോകംകൎത്തൃമകൎത്തൃം വാ ചരഥാകൎത്തൃമീശ തത്വതീശഃ- വശമായോപാധിരുദിതഃ ശ്രുതിതഃ സബ്രഹ്മകാരണംകഥിതം (൧൩) ലോകത്തെ സൃഷ്ടിചെയ്യുന്നതിനും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതിനും വേറെ വിധം ചെയ്യുന്നതിനും ശക്തനാണെന്നുള്ള കാരണത്താൽ ഈശ്വരൻ തനിക്കധീനയായ മായയാകുന്ന ഉപാധിയോടുകൂടിയവനെന്നു ശ്രുതിയാൽ ചൊല്ലപ്പെടുന്നു. ഇവൻതന്നെ കാരണനാകുന്ന ഈശ്വരൻ (൧൩) * ജാഗ്രതവിഭ്രമവത് സ്യാധിഷ്ഠാനംഭവേദ്യദേതദിഹ- ത്രൈയന്തെപരിദൃഷ്ടം ബ്രഹ്മപദേനാന്നാഹ്വം 'സകൂടസ്ഥഃ- യോധിഷ്ഠാനതയോക്തോ ദേഹദ്വയചേതനസ്തുനഃസാക്ഷീ"- ജീവഃസാധിഷ്ഠാനവ്യഷ്ട്യജ്ഞാനോദരസ്ഥിതാഭാസഃ. (൧൪-൧൫) സമസ്തപ്രപഞ്ചകല്പനക്കും അധിഷ്ഠാനമാകുന്നതേതൊ അതു വേദാന്തത്തിൽ ബ്രഹ്മമെന്നു ദർശിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മശരീരങ്ങളോടു കൂടിയതായും അവക്കധിഷ്ഠാനമായും എതിരിക്കുന്നുവൊ അതു കൂടസ്ഥചൈതന്യവും അധിഷ്ഠാനത്തോടുകൂടിയ വ്യഷ്ട്യജ്ഞാനത്തിൽ പ്രതിബിംബിച്ചതു ജീവനും ആകും. (൧൪-൧൫) സത്യോഭവതിനചൈഷാം ഭേദസ്ത്വൗപാധികോഭവെല്ക്കിന്തു- ഐക്യമഖണ്ഡരസംത ദ്ഘടേതവേദാന്തവാക്യപരിനിഷ്ഠം. (൧൬) ഈ ബ്രഹ്മകൂടസ്ഥജീവന്മാൎക്കുള്ള ഭേദം സത്യമല്ല- എന്നാൽ ഉപാധിക

ല്പിതംതന്നെ. ആകയാൽ വേദാന്തശാസ്ത്രത്തിന്റെ താ
ല്പൎയ്യമായുള്ള അഖണ്ഡബ്രഹ്മൈക്യം യോജിപ്പുള്ളതാ
കും. (൧൩) * ശുദ്ധചിദീശോജീവസ്തു തയോൎഭെ
ദോഭേദയോസ്തഥാവിദ്യാ- തച്ചിദ്യോഗശ്ചഷ
ണ്ണേനാദയഉദീരിതാ ആത്മജ്ഞൈഃ (൧൪) * ശുദ്ധചൈ
തന്യം, ഈശൻ, ജീവൻ, ഇവ തമ്മിലുള്ള ഭേദം, അ
വിദ്യാ, ഇതിന്നു ചൈതന്യത്തോടുള്ള സംബന്ധം,
എന്നീ ആറും ഞങ്ങൾക്കനാദി (ആദിയററത) (൧൫)
സംസൃതിവ്രതതേൎബ്ബീജംഹ്യാ ധ്യാരോപംവദന്ത്യഥാ
ധ്യാസം- സോതസ്മിംസ്തദ്ബുദ്ധിഃ പ്രാണിസമാനോ
ഭിധായമുപദിഷ്ടഃ (൧൬) സംസാരമാകുന്ന ലതാവ
ലയത്തിന്റെ കാരണം അധ്യാരോപമല്ലെങ്കിൽ അധ്യാ
സമെന്നു വിദ്വാന്മാർ പറയുന്നു- ഇതു, അതല്ലാത്തതി
ൽ ആ വസ്തുതോന്നൽ- അതായതു (അയഥാവസ്തു
ഗ്രഹണം) ഭ്രാന്തിഗ്രഹണം എന്നു ചൊല്ലപ്പെടും. സ
കല പ്രാണികൾക്കും സമമായ ഈ യദ്ധ്യാസം വീണ്ടും
രണ്ടായി ചൊല്ലപ്പെടുന്നു(൧൬) * ഏകോജ്ഞാനാദ്ധ്യാ
സസ്സ്യാന്യോൎത്ഥാദ്ധ്യാസഉച്യതെചപുനഃ-അൎത്ഥാദ്ധ്യാ
സൊദ്വിധാസ്വരൂപസംസൎഗ്ഗഭേദതഃകഥിതഃ (൧൭)
ഒന്നു ജ്ഞാനാദ്ധ്യാസമെന്നും മറെറാന്നു അൎത്ഥാദ്ധ്യാ
സമെന്നും പറയപ്പെടുന്നു. അൎത്ഥാദ്ധ്യാസം സ്വരൂ
പാധ്യാസം, സംസൎഗ്ഗാധ്യാസമെന്ന ഭേദത്താൽ ര
ണ്ടുവിധമായി ചൊല്ലപ്പെടുന്നു (൧൭) * ആത്മന്യനാ
ത്മവൎഗ്ഗസ്യൈകതാധ്യാസഃസ്വരൂപതസ്സ്യാ- സംസ
ൎഗ്ഗാധ്യാസഃസ്യാന്നിത്യമവിദ്യാദ്യനാത്മനിചയേത്തു ()

digitized by www.sreyas.in

ആത്മാവിൽ അനാത്മസമൂഹത്തിന് സ്വരൂപാധ്യാസവും ആത്മാവിന ജഡപദാൎത്ഥങ്ങളിൽ സംസൎഗ്ഗാധ്യാസവും നിത്യമായി ചൊല്ലപ്പെടുന്നു (൨൦) * അപ്രത്യക്ഷാകാശെതലമലിനത്വാദികം ച യദ്ബാലാഃ- അധ്യസ്യന്തിപരേവ്യ യ ഏവമവിദ്യാദ്യനാത്മകാരോപഃ (൨൧) മൂഢന്മാർ പ്രത്യക്ഷമല്ലാത്ത ആകാശത്തിൽ തലം (നീലപ്പാത്രസ്വരൂപം) മലിനത്വം മുതലായവ എങ്ങിനെ ഏററിക്കൊള്ളുന്നോ അങ്ങിനെ കേടററ പരമാത്മാവിൽ അനാത്മപദാൎത്ഥമാരോപിക്കപ്പെടുന്നു (൨൧) * യസ്യാഭാവേധ്യാസൊഭവേന്ന തസ്മാദനാദ്യനിൎവ്വാച്യം- അധ്യാസോപാദാനംമന്യത ഇഹഭാവരൂപമജ്ഞാനം (൨൨) യാതൊന്നില്ലാതെപോയാലധ്യാസം സിദ്ധിക്കയില്ലയോ അതിനാൽ ആദിയററതായും ഇന്നപ്രകാരമുള്ളതെന്നു വാക്കിനെത്താത്തതായും ഇരിക്കും ഭാവരൂപമാകുന്ന അജ്ഞാനം അധ്യാസത്തിന്നുപാദാന (കാരണ) മെന്നു വിചാരിക്കപ്പെടുന്നു (൨൨) * ഏത മവിദ്യാഖ്യം പുനരന്യോന്യാദ്ധ്യാസരൂപമാശ്രിത്യ ലൌകികവൈദികമുഖ്യവ്യവഹാരാഃ സ്യുൎന്സന്തുതേഥയഥാ (൨൩) ഈ അവിദ്യയെന്നു പേരുള്ള അന്യോന്യാദ്ധ്യാസത്തെയാശ്രയിച്ച് ലോകത്തിലും വേദത്തിലും പ്രസിദ്ധമായിട്ടുള്ള വ്യവഹാരങ്ങൾ സംഭവിക്കുന്നു. ഈ അധ്യാസം കൂടാതെ ലോകവ്യവഹാരം സിദ്ധിക്കയില്ല. അതെങ്ങിനെയെന്നാൽ (൨൩) * ബാദിഷ്വഹംവിയുക്തസ്യേഹ നഹിസ്യാൽ പ്രമാതൃതാഭാവെ- അസ്യാശ്ചൈവപ്രമാ

digitized by www.sreyas.in

ണപ്രവൃത്തിനിചയോപപത്തിരപിനസ്യാൽ (൨൪) ദേഹേന്ദ്രിയാദികളിൽ ഞാൻ- എന്നേറതെന്നു തുടങ്ങിയതാറാവുന്ന പ്രമാതൃത്വമില്ലാതെ പോകുന്നു- പ്രമാതൃത്വമില്ലാത്തതിനാൽ പ്രമാണപ്രവൃത്തികൾക്കു യോഗ്യതയും ഇല്ലാതാകുന്നു (൨൪) * ഇന്ദ്രിയാണ്യനുപാദായ വ്യവഹാരൊന്നാ പരോക്ഷമുഖഉദിയാൽ- വ്യാപാര സ്യപിഖാനാം നേഹാധിഷ്ഠാനമന്തരാസിദ്ധ്യേൽ (൨൫) ഇന്ദ്രിയസംബന്ധം കൂടാതെ അപരോക്ഷം (പ്രത്യക്ഷം) മുതലായ വ്യവഹാരമുണ്ടാകയില്ല- അധിഷ്ഠാനമില്ലാതെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വ്യാപാരവും സിദ്ധിക്കയില്ല (൨൫) * വ്യാപ്രിയതെനചദേഹേനാ ന ഋദ്ധ്യസ്ഥാത്മഭാവതഃപുരുഷഃ- ന്യസ്തേത്ഥസതിഭവിതാനാ സംഗസ്യാത്മനഃപ്രമാതൃത്വം (൨൬) അഹമെന്ന അദ്ധ്യാസമററ ദേഹത്തെക്കൊണ്ടു പുരുഷൻതൊഴിൽ ചെയ്യാൻ ശക്തനാകുന്നതല്ല- ഇപ്രകാരം പറകപ്പെട്ട അൎത്ഥങ്ങൾ സിദ്ധിക്കാതെ പോയാൽ അസംഗനായിരിക്കുന്ന ആത്മാവിനു പ്രമാതൃത്വവും സിദ്ധിക്കില്ല (൨൬) ഉക്താന്യേവമവിദ്യാ വദ്വിഷയാണ്യപിഭവന്തിശാസ്ത്രാണി- പ്രത്യക്ഷാദിസമസ്ത പ്രമാണവൎഗ്ഗാണിചേദിതദവേഹി (൨൭) ആകയാൽ പ്രത്യക്ഷം മുതലായ സകല പ്രമാണക്കൂട്ടങ്ങളും ശാസ്ത്രങ്ങളും ഞാൻ അവിദ്യയോടുകൂടിയവൻ എന്നു അഭിമാനമുള്ള പുരുഷന് വിഷയങ്ങളെന്നു ചൊല്ലപ്പെട്ടതായി ഇതേ അറിഞ്ഞുകൊൾക (൨൭) അവിശേഷാദ്യൽപശുഭിശ്ചാത്ഥൈഃശ്രോത്രാദികസ്യസംബന്ധെ- സത്യനക്ലേ

ജ്ഞാനെ യാന്ത്യഭിമുഖമന്യഥാനിവൎത്തന്തെ (൨൯)
എന്തെന്നാൽ ശ്രോത്രാദികൾക്ക ശബ്ദാദിവിഷയങ്ങ
ളൊട സംബന്ധമുണ്ടാകുമ്പോൾ അനുകൂല (സുഖമു
ണ്ടാകുന്നതായി) ജ്ഞാനംവന്നാൽ സമീപം വരുന്ന
തും വേറുവിധമായാൽ ഭയന്നു തിരിയുന്നതും മനുഷ്യ
ന പശ്വ മുതലായവകളിൽ നിന്നുമഭേദമാകയാലും
ഇതു ശരിയെന്നതു കൊണ്ടുതന്നെ (൨൯) സംസാരോ
യംസത്യഃ സംലഗ്നഃസ്വാത്മനീതിവിഭ്രാന്തിഃ- യേയ
മവിദ്യാനാത്മന ആഭാസസ്യൈവസംസൃതിസ്ഥാപി
തു (൨൮) ഈ സംസാരം സത്യമെന്നും ആത്മാവിൽ
നല്ലവണ്ണം പററിയിരിക്കുന്നു എന്നും ഉള്ള ഭ്രാന്തിയാ
തൊന്നൊ അതുതന്നെ അവിദ്യാ- ഇതു ആത്മാവി
നില്ല- എന്നാൽ ഇസ്സംസാരം (ചിദ്) ആഭാസനെ
ച്ചേൎന്നതുതന്നെ (൨൮) ഏതദ്വിവിച്യവസ്തുസ്വരൂ
പ ധാരണമിഹോദിതാവിദ്യാ- ആഭാസസ്യാഥിസി
ദ്ധാഃസപ്താവസ്ഥാഇമാ നിബോധ്യന്തെ (൩൦) ഇ
തിനെ വിവരിച്ചാലോചിച്ച് ബ്രഹ്മവസ്തുവെ താനാ
യറിയുന്നതു വിദ്യയെന്നു വേദാന്തത്തിൽ ചൊല്ലപ്പെ
ടുന്നു. ചിദാഭാസനുള്ള ഏഴവസ്ഥകൾ ഇങ്ങെഴുത
പ്പെടുന്നു (൩൦) * അജ്ഞാനമേകമപരാവൃതിനാമി
കാന്യാ ഭ്രാന്തിഃ പരോക്ഷവിദിതം ത്വ പരോക്ഷബോ
ധഃ- അന്യഃശുചാവിലയമേവപരോതിഹൎഷ ഏ
താദൃശാ ഭവത ആസ്വഥി ബന്ധമോക്ഷൌ (൩൧) ഒ
ന്ന ജ്ഞാനം വേറൊന്നാവൃതി (ആവരണമെന്നു പേ
രുള്ളത്) പിന്നൊന്നു വിക്ഷേപം അന്യം പരോക്ഷ

digitized by www.sreyas.in

(വിദിതം=വേദനം) ജ്ഞാനം മറ്റൊന്ന പരോക്ഷ ബോധം ഇതരം (ശുചാ=ശോക) ശോകനാശനം വേറൊന്ന തിഹർഷം (പരമസുഖം) ഇവയാം- ഇവററിൽ ബന്ധവും മോക്ഷവുമിരിക്കുന്നു(൩൫) * പൂർവ്വംസ്മൃതാമജ്ഞാനബന്ധകൃതസ്തതിസ്രു ഉക്താശ്ചതസ്രുഇഹമുക്തികൃതശ്ചപശ്ചാൽ- ദൃക് പ്രാഗഭാവസഹിതംപ്രവദന്തിമൂലമജ്ഞാനമേവനഹിവേദ്മിഹമിത്യമുഷ്യ (൩൬) * ഒന്നാമതായിച്ചൊല്ലപ്പെട്ട മൂന്നും ബന്ധത്തിന്നും രണ്ടാമത്തെ നാലും മോക്ഷത്തിന്നും ഹേതുക്കളാകുന്നു- ഞാൻ അറിയുന്നില്ല എന്നിതിന്ന കാരണം (ദൃക്=ദർശന) ആത്മവിചാരപ്രാഗഭാവസഹിതമായ അജ്ഞാനമെന്നു ചൊല്ലുന്നു (൩൬) * സ്മൃത്വാപരോക്ഷബഹുധാവിപരീതഭാവാ ന്നഹ്യസ്തിനസ്ഫുരതിചേതിയദാഹതത്വം- തദ്വ്യാവൃതംവിദുരിഹാവൃതികാര്യമാര്യാ "വിക്ഷേപമേതമപിദേഹയുഗാനുബദ്ധം= ആഭാസ"മേഷനിയതംഖലുബന്ധകോസ്യ കർത്തൃത്വമൂലസുഖദുഃഖനിബന്ധനംച - ജ്ഞാനദ്വയേന ലയമേഷ്യതി സാക്രമേണാ സത്വാവൃതിഃപുനരഭാനസമാഹ്വയാച (൩൩) (൨൪) * കെട്ടമാർഗ്ഗമായി വിചാരിച്ച് വസ്തു (തത്വം) പ്രകാശിക്കുന്നില്ലയെന്നു യാതൊരു പറയലുണ്ടോ അതിനെ ആവരണത്തിന്റെ കാര്യമായും സ്ഥൂലസൂക്ഷ്മദേഹങ്ങളോട്ട സംബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ചിദാഭാസനെ വിക്ഷേപമെന്നും സുഖദുഃഖങ്ങൾക്ക ഹേതുവായ കർത്തൃത്വാഭിമാനം മുതലായവ ആഭാസന്റെ കാര്യമെന്നും വിദ്വാന്മാർ അറിയുന്നു- ആ വസ്തു ഇല്ലെന്നുള്ള

൪ *

digitized by www.sreyas.in

ഭ്രാന്തിയും പ്രകാശിക്കുന്നില്ലെന്ന ഭ്രമവും മറഞ്ഞു പരോ
ക്ഷാപരോക്ഷജ്ഞാനങ്ങളാൽ ലയംപ്രാപിക്കുന്നു.
(൩൩) (൩൪) * നഷ്ടേത്വഭാനമുഖതാവരണേ
സ്വജീവത്വാരോപനാശനവശാദപിലയംപ്രയാതി.
കൎത്തൃത്വമുഖ്യസമശോകഗണൈകവസംസാ രാഖ്യസ്ത
തഃപരമുദേത്യതിഹർഷഉക്തഃ (൩൫) * അജ്ഞാനാവര
ണം നശിക്കവെ ജീവഭാവാധ്യാസം നശിക്കുന്നതിനാ
ൽ കൎത്തൃത്വം മുതലായ സകലദുഃഖസമൂഹമായ സം
സാരം നശിച്ചുപോകുന്നു. അതിൻശേഷം ഉക്തമായ
അതിഹർഷം ഉണ്ടാകുന്നു (൩൬) * യദ്വത്വമേവദശ
മോഭവസീതിവാക്യാൽ സ്വാത്മന്യുദേതിധിഷണാ
ത്വപരോക്ഷനാമ്നീ. തദ്വദ്വിവിച്യശതശോവിധൃതേ
യമാത്മാ ബ്രഹ്മേത്യഥർവ്വണശിരോത്ഥഉപൈതിസി
ദ്ധിം (൩൭) * പത്താമത്തു പുരുഷൻ നീയാകുന്നു എ
ന്ന വാക്യത്താൽ തന്നിൽ പ്രത്യക്ഷാനുഭവം എങ്ങി
നെ ഉണ്ടാകുന്നുവൊ അപ്രകാരം ഈ ആത്മാവു ബ്ര
ഹ്മമെന്ന അഥർവ്വണോപനിഷത്തിന്റെ അൎത്ഥം പ
ലപ്രാവശ്യം വിചാരിച്ചു നന്നായ്ധരിക്കപ്പെട്ടാൽ സി
ദ്ധിയെ പ്രാപിക്കും (൩൮) * ജാഗ്രൽക്കാലെസംവിദൊ
ഗോചരായെ ശബ്ദസ്പർശാദ്യാസ്സഥാകാശമുഖ്യാഃ.
ഭിദ്യന്തേവൈചിത്ര്യതോന്യോന്യമേതെ സംവിന്മാത്രം
ഭിദ്യതേനൈകരൂപ്യാൽ (൩൯) * ജാഗ്രൽക്കാലത്തിൽ
ജ്ഞാനത്തിനു വിഷയമായ ശബ്ദസ്പർശാദികളും ആ
കാശം മുതലായ ഭൂതങ്ങളും എവയൊ ഇവ നാനാ രൂ
പത്വത്താൽ അന്യോന്യം ഭേദപ്പെടുന്നതല്ലാതെ അ

digitized by www.sreyas.in

താതിൻ ജ്ഞാനം ഒരെ രൂപമാവു എന്നതിനാൽ ഭിന്നിക്കുന്നില്ല (൩൧) * ഏവംസ്വപ്നേസ്ഥായിനൊ വസ്തുവേദ്യം ജാഗ്രദ്വേദ്യംസ്ഥായ്യതസ്തദ്വിധാപി- സംവിദ്ഭേദൊനാസ്തതഃസൈകരൂപാ സുഷുപ്തൌതദ്ഭാനംകുത്‌ തഃപ്രത്യുഷസ്യ* യഃസൌഷുപ്താജ്ഞാനബോധഃസ്മൃതിഃ സ്യാൽസേയംപ്രോക്താത്രാനുഭൂതാർത്ഥരൂപാ- തസ്മാദ്വേദ്യംതത്രമജ്ഞാവബുദ്ധം സമ്യക്‌കാലെസ്വാപ്യെ "ബോധഏഷഃ* അർത്ഥാദ്ഭിന്നോ"നൈവബോധാല്ലഘ്നഞ്ചിൽ സ്വപ്നജ്ഞാനംവാ തദേവംഭവേൽ സാ- സംവിത്ത്രിസ്ഥാനേപിചസ്വപ്രഭൈകാ കാലെ കസ്മിംശ്ചിന്നഹാനിർന്നവൃദ്ധിഃ (൩വൃ- ൩ൻ- ൪൦) * ഈ വിധം സ്വപ്നാവസ്ഥയിൽ അറിയപ്പെടും വസ്തു സ്ഥിരമല്ല- ജാഗ്രത്തിൽ കാണുന്നവ സ്ഥിരത്വമുള്ളവ ആകയാൽ ജാഗ്രൽസ്വപ്നപദാർത്ഥങ്ങൾക്കു ഭേദമിരുന്നാലും അതാതിൻ ജ്ഞാനത്തിന്റെ ഭേദം ഗണിക്കപ്പെടുന്നില്ല- ഉറങ്ങിയുണർന്നവനു ഞാൻ ഒന്നും അറിഞ്ഞില്ല എന്നു യാതൊരു സുഷുപ്ത്യജ്ഞാനബോധമുണ്ടൊ ഇതു സ്മൃതി- ഈ സ്മൃതി അനുഭവിക്കപ്പെട്ട അർത്ഥത്തോടു കൂടിയതെന്നു നിയമമിരിക്കുന്നു. ആകയാൽ ആ അജ്ഞാനം നന്നായനുഭവിക്കപ്പെട്ടതെന്നറിയത്തക്കതു- സുഷുപ്തികാലത്തിൽ ഈ ബോധം അർത്ഥത്തിൽ നിന്നും ഭിന്നിക്കുന്നു- സ്വപ്നജ്ഞാനമെന്നതുപോലെ ബോധത്തിൽനിന്നും ഭേദിക്കുന്നില്ല. ആകയാൽ ജ്ഞാനം ഒരിക്കലും ഹാനിയും വൃദ്ധിയും കൂടാതെ മൂന്നവസ്ഥകളിലും ഒരെ സ്വയംപ്രകാശ രൂപമാ

digitized by www.sreyas.in

യിരിക്കുന്നു. (നൃ. ന൯- ൪൦) * സേയംസംവിൽ പരമാനന്ദആത്മാ പരപ്രേമാസ്പദമിത്യുച്യതെയതൽ അഹംമാഭൂവംനഭൂയാസമേവം പ്രേമാത്മന്യുദീക്ഷ്യതെസാൎവ്വഏഷഃ (൪൧) * ഈ ജ്ഞാനം നിരതിശയപ്രേമത്തിനിരിപ്പിടമായ പരമാനന്ദരൂപ ആത്മാവെന്നു ചൊല്ലപ്പെടുന്നു. എന്തെന്നാൽ ഞാൻ ഒരിക്കലും ഇല്ല എന്നു വരരുത് - എന്നാൽ എന്റെ ഇരിപ്പു സൎവ്വകാലത്തും ഭവിക്കട്ടെ എന്ന പ്രിയം എല്ലാവരിലും കാണുന്നതിനാൽ (൪൧) * തൽപ്രേമാത്മാൎത്ഥംഭവേന്നാന്യാൎത്ഥമന്യാൎത്ഥം ന തദ്വിതാസ്വാത്മനീദം - തസ്മാത്തൽസ്യാൽപരമംതേനനിത്യാത്മനഉക്തം പരമാനന്ദതാസ്യ (൪൨) * ഈ പ്രിയം തങ്കൽനിന്നന്യമായ (പുത്രാദി) പദാൎത്ഥത്തിൽ ആത്മാൎത്ഥ (ആത്മാവിൻറംശ)മായുണ്ടാകുന്നു - അന്യപദാൎത്ഥശേഷമായി ആത്മാവിലുണ്ടാകുന്നില്ല - ആകയാൽ ആ പ്രേമം (പരമ) ഉത്തമമെ - ഈ വിധം നിത്യനാകുന്ന ആത്മാവിന്റെ പരമാനന്ദത്വം ചൊല്ലപ്പെട്ടു (൪൨) * അനുഗതംസമവസ്തുഷുയല്പരം നിരപവാദമിദംസദവേഹിതൽ - അധിഗതെസതിതല്പദഉച്ചകൈസ്ത്യജ മൃഷാജഗദസ്ഥിപദാശ്രിതം (൪൩) * സമസ്തപദാൎത്ഥത്തിലും നിൎബ്ബാധമായിട്ടു വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നതെതൊ ആ ഇതിനെ (ബ്രഹ്മത്തെ) സത്തെന്നറിക - തല്പദത്തെ നന്നായറിഞ്ഞാൽ ഇരിക്കുന്നെ (ഉണ്ടെ)ന്നപദത്തെ ആശ്രയിച്ചുള്ള മിഥ്യാജഗത്തെ ഉപേക്ഷിക്ക (൪൩) * തദനുശിഷ്ടമഹംപദലക്ഷിതാ സ്വയമഹം

തദിതിത്വവധാരയ— സദധിരോപിതവസ്തുതദാത്മനാ വിലയമേതിമരൌജലധീസ്ഥഥാ (൪൪) * അതിനു ശേഷം അഹം പദത്താൽ ലക്ഷ്യമാക്കപ്പെട്ട ബ്രഹ്മത്തെ താന്തന്നെയെന്നു ധരിച്ചുകൊൾക– സദ്വസ്തുവിൽ ആരോപിക്കപ്പെട്ട പദാൎത്ഥം മരീചികാജലംപോലെ ബ്രഹ്മരൂപമായിട്ട് ലയിക്കുന്നു (൪൪) *യദിഹചിത്തമുഖേന്ദ്രിയസന്തതി വ്യവഹൃതാവുദിതംപരകാരണം– നിരുപധീതിവചോതിഗമദ്വയം തദവധാരയനിൎഭയമോംസ്വയം (൪൫) * ചിത്തം മുതലായ ഇന്ദ്രിയങ്ങളുടെ വ്യവഹാര വിഷയത്തിൽ മുഖ്യകാരണമായി യാതൊന്നു (ബ്രഹ്മം) ചൊല്ലപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവൊ ഉപാധിയററതായും ഇന്നവിധമുള്ളതെന്നു പറവാൻ കഴിയാത്തതായും അദ്വയമായും ഉള്ള ആ പ്രണവരൂപബ്രഹ്മം താനെന്നു ചിന്തിക്ക (൪൫) * വിയദിവാധികപൂൎണ്ണമശേഷഹൃൽ സ്ഥിതമനന്തമനാമയമദ്വയം– യദുപദിഷ്ടമിവശ്രുതിമസ്തകൈ സ്തദവധാരയ:— (൪൬) * ആകാശംപോലെ അതേക്കാൾ പൂൎണ്ണമായും സകലത്തിന്നു മുള്ളിലുള്ളതായും അന്തമില്ലാത്തതായും ദുഃഖമററതായും അദ്വയമായും ഇരിക്കുന്ന ഏതൊരുവസ്തു (ബ്രഹ്മം) ഉപനിഷത്തുകളാൽ ഉപദേശിക്കപ്പെട്ടും പോലിരിക്കുന്നുവൊ ഭയമററ അതു താനെന്നു ചിന്തിക്ക(൪൬)*യത ഇദംനിഖിലംമതമാശ്രുവ ല്പടഇവാഭരണംകനകാദികെ– യദനുവിദ്ധജഡംസ്വ്വരതീവച്ചതദവധാരയ:— (൪൭) *ഇപ്പ്രപഞ്ചമെല്ലാം യാതൊരുപരമാത്മാവിൽ വസ്രത്തിൽ സൂക്ഷ്മനൂൽ പോലെ

യും പൊന്നു മുതലായവയിൽ ആഭരണംപോലെയും ഇരിക്കുന്നൊ യാതൊന്നിനാൽ അനുഗതമായ ജഡപദാൎത്ഥം പ്രകാശിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നൊ അതെ ഞാൻ തന്നെയെന്നു ചിന്തിക്ക (൪൧) *യദനുഭാതിമഹൊനികരംബകം രവിശശിപ്രമുഖംയദലോപകം- വശകുശാഗ്ര്യമനൊവിദിതാത്മകം തദവധാരയ:— (൪൨) * സൂൎയ്യൻ ചന്ദ്രൻ മുതലായ തേജസ്സമൂഹം യാതൊരു ബ്രഹ്മത്തെ അപേക്ഷിച്ച് പ്രകാശിക്കുന്നുവൊ യാതൊന്നു പാററതായും സ്വാധീനമായ കുശാഗ്രബുദ്ധിയാൽ അറിയപ്പെടും സ്വരൂപത്തോടു കൂടിയതായും ഇരിക്കുന്നോ അതെത്തനിക്കു ഭിന്നമായി പ്രണവാൎത്ഥത്തെ ചിന്തിക്ക (൪൨) *ഇതിധൃതാമതിരപ്യചലേഖ്യയെ നിരഭിമാനബലേനവിധൂയച- സദസദാശയജാലമിയാല്ലയം കതകധൂളിരിവാംബുനിഖാത്മനാ (൪൩) * നാശമററ കൂടസ്ഥനിൽ ഈവിധം വെക്കപ്പെട്ട മനസ്സ് അഭിമാനമില്ലായ്കയാൽ സത്ത സത്തെന്ന വാസനാ സമൂഹത്തെ നശിപ്പിച്ച് തേററാംപരൽപ്പൊടി ജലത്തെ തെളിയിച്ചു അതിൽ ലയിക്കുംപോലെ ബ്രഹ്മമാത്രമായി ശേഷിക്കുന്നു (൪൩)*ധൃതിമിമാംനഗുരോഃകരുണാംവിനാ കപചിദ്ദപൈതിപുമാനപികശ്വന- ചിദുപസത്തിവശാദുദയത്യസാ വിതിവിളംഹൃദയേശമനുവ്രജേൽ (൪൪) *ഈ നിശ്ചയബുദ്ധി ഗുരുകൃപയില്ലാതെ എങ്ങും ആരും പ്രാപിക്കുന്നില്ല- ബ്രഹ്മോപാസനയാൽ ഇത് വരും-ആകയാൽ തന്റെഹൃദയഗുഹേശനായ വ്യാപകനെ ശരണം പ്രാപിക്ക

digitized by www.sreyas.in

(൬൦)*അപിദവിഷ്ടമിഹേശകൃപാലവഃ സപദിനേദയതിസ്വചിദാസ്ഥിതിം. യദികൃപാസ്യഭവേന്നഹിദുർല്ലഭം ക്വചനകിംചനസോഹമുപാസ്യതാം (൬൧) സ്വല്പമായ ഈശ്വരകൃപാ ഏററവും ദുഃഖപ്രാപ്യ മായിരിക്കും സ്വരൂപസ്ഥിതിയെ ശീഘ്രം അടുപ്പിക്കുന്നു (പ്രാപിപ്പിക്കുന്നു). ഇവന്റെ കൃപയുണ്ടെങ്കിൽ എങ്ങും ഒന്നും ദുർല്ലഭമായിട്ടില്ല. ആകയാൽ അതു താനായുപാസിക്കപ്പെടട്ടെ (൬൨) പ്രണവരൂപപരാത്മവിഭാവനാ ദൃഢയാൽസ്വവശംവദതാംലഘു. വിഭുർനമസ്ക്രിയയാസഹജാഭവേ ദിതിപതഞ്ജലിരാഹനതന്മൃഷാ (൬൩) * പ്രണവരൂപ ബ്രഹ്മോപാസനയാൽ ഈശ്വരൻ സുഖമായിട്ടു സ്വാധീനപ്പെടും. ഈശ്വരപ്രണിധാനത്താൽ സമാധി സിദ്ധിക്കുന്നതായി പതഞ്ജലി പറഞ്ഞതു മിഥ്യയല്ല (സത്യമെ) (൬൪) ശിശുസമാഹ്വമുനീന്ദ്രപദാംബുജ സ്രുതമരന്ദഝരീപവിതാംകുരാ. അസിതകണ്ഠപദാംകിതനിർമ്മിതാ ഭവതു സേയമനന്തപദേപ്സിതാ (൬൫) ശിശുനാമകനായ മുനീന്ദ്രന്റെ പദമാകുന്ന താമരയിൽനിന്നു പ്രവഹിക്കുന്ന തേൻനദിയാൽ ശോധിക്കപ്പെട്ടു അംകുരത്തോടുകൂടിയതും നീലകണ്ഠ നാമകനാലുണ്ടാക്കപ്പെട്ടതുമായ ഇത് (കൈവല്യകന്ദളീ) ബ്രഹ്മപദത്തിൽ സമർപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു (൬൬)

ഓം തത്സൽ

ശ്രീമദാരാദ്ധ്യപാദ
പഞ്ചകം.

ഹരിഃ- യമവാപ്യസമാഗമൈകമൂർത്തി സ്വയമ ദ്വൈതധുരംധരംബുധാഃ- നവജേജ്ജനയിത്രിവർത്മക ർശ്ചി ച്ഛിശ്ശുനാമാവതുമാം സപൂജ്യപാദഃ (൧) യദുളളാ ങ്കണഝാംഘ്രികാന്തവാസി പ്രഭൃതീനാം കലികാലികീം ഭിയംദ്ര്യൻ പ്രണീയച്ഛ്രുതിസത്യബുദ്ധിമേകഃ ശിശ്ശുനാ മാവതുമാം:— (൨) കരുണാവരുണാലയംയമാഹു ർഗ്ഗ ടികാസിദ്ധിമുഖസ്യചൈകവസ്തും അപിചിദ്രൂസമംഗി രീന്ദ്രസംസ്ഥം ശിശ്ശുനാമാവതുമാം:— (൩) നിശിചാ പ്രഭവത്യപാരതെന്തരെ ദ്ദശിയസ്മിൻനിജകണ്ഡികാ പ ഹാരി നപദംചലിതുംസപയംശശാക ശിശ്ശുനാമാവതു മാം:— (൪) കിമിദംബഹുഭ്രതികസ്യവാഗ്രേ നഹിശം ശക്ഷ്യതഎവകശ്ചനേതി വിപരീത തയാപ്രവർത്തിതു ഞ്ചശിശ്ശുനാമാവതുമാംസപൂജ്യപാദഃ (൫)

—:o:—

digitized by www.sreyas.in